

DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Odziesiąty numer liczy **8 str.**

Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł. Redaktor w redakcji nie zwraca

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza

Redakcja Administracja Toruń, Szeroka 11

o poczkowe P. K. O. Nr 166-31

Telefony Redakcji: dziennej 747, 748. Telefon Redakcji nocnej 749.

Cena numeru w Toruniu i na prowincji **gr. 20**

Oddziały: Gdansk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 Lutego, tel. 13-44 — Grudziadz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdanska 4, tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowroclaw, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok IV.

Toruń, wtorek 29 listopada 1932

Nr. 275

Polsko-sowiecki pakt nieagresji wczoraj został ratyfikowany

Warszawa, 28. 11. (Pat). P. Prezydent Rzplitej dokonał ratyfikacji paktu o nieagresji między Polską a Z. S. R. R., podpisanego w Moskwie dnia 25 lipca br. oraz umowy koncyliacyjnej, podpisanej w Moskwie dn. 25 listopada br. przez posła Rzplitej

p. Patka oraz komisarza spraw zagr. Litwinowa.

Moskwa, 28. 11. (Pat). Prezydent C. K. W. ZSRR. dokonał ratyfikacji sowiecko-polskiego paktu o nieagresji, podpisanego w Moskwie dnia 25 lipca br. oraz konwencji koncyliacyjnej, podpisanej w Moskwie dnia 23

listopada br.

Dokumenty ratyfikacyjne zostaną wymienione, zgodnie z postanowieniem paktu, w ciągu dni 30. Z chwilą wymiany pakt wchodzi w życie.

Ameryka domaga się od Polski zapłaty grudniowej raty długów wojennych

Warszawa, 28. 11. (Pat). W związku z demarche ambasadora Rzeczypospolitej w Waszyngtonie p. Filipowicza w sprawie polsko-amerykańskiego układu z dnia 14 listopada 1924 r. o konsolidacji długów wojennych, departament stanu wręczył w dniu wczorajszym ambasadorowi Filipowiczowi odpowiedź rządu Stanów Zjedn.

Odpowiedź departamentu stwierdza, że ocenia w pełni powagę uczynioną przez Polskę propozycji oraz sytuację, na której ta ona została dokonana. Sam fakt, że rząd polski sugeruje konieczność zrewidowania międzynarodowych zobowiązań, istniejących obecnie między obydwojma państwami jest koniecznością, wymagającą najpoważniejszego rozważenia. Rząd amerykański wyjaśnia trudności, jakie w kwestii konwersji lub zmiany wspomnianych międzynarodowych zobowiązań istnieją — ze względu na brak dostatecznych uprawnień władz wykonawczych. W sprawach tych ostateczna decyzja należy do kongresu amerykańskiego. Departament stanu stwierdza, że docenia okoliczności, związane z

kryzysem światowym, spadkiem cen i trudności w handlu międzynarodowym, które powoduje zwiększenie ciężarów długów za granicznych wielu krajów, zaznacza on jednak, że momenty depresji zaciążyły również nad narodem amerykańskim i przy rozważaniu zmiany układu nie mogą być one dla obywateli Stanów Zjedn. W związku z tem stanowisko prezydenta Stanów Zjedn. jest takie, że dla proponowanego przestudowania istniejących zobowiązań finansowych między rządami należałoby stworzyć organ, wyłoniony przez kon-

gres amerykański, którego zadaniem byłoby rozważenie tej sprawy oddzielnie z każdym rządem. Prezydent gotów jest zalecić kongresowi powołanie do życia takiego organu. **CO SIĘ TYCZY RATY, PŁATNEJ DNIA 15 GRUDNIA BR., RZĄD AMERYKAŃSKI DONOSZĄC W SWEJ NOCIE, ŻE NIE MA UPOWAŻNIENIA CO DO UDZIELENIA ODRÓCZENIA W TYM WZGLĘDZIE, ZAZNACZYŁ PRZYTEM, ŻE UISZCZENIE TYCH PŁATNOŚCI POLEPSZYŁOBY ZNACZNIE WIDOKI ZADAWAJĄCE PODEJŚCIA DO CAŁEGO ZAGADNIENIA.**

Hołd więźniom Szczypiorna Uroczystości żałobne w Kaliszu

Kalisz, (PAT). Wczoraj w drugim dniu uroczystości z przed kościoła św. Józefa ruszył kondukt żałobny z trumną, wiozącą szczątki Legionistów, zmarłych w obozie w Szczypiornie.

Na czele pochodu szły delegacje, niosące wieńce. Specjalną uwagę zwracał wieńiec od p. Prezydenta Rzplitej i p. Marszałka Piłsudskiego. Ogółem niesiono ponad kilkadziesiąt wieńców. Dalej niesiono odznaczenia zmarłych Legionistów. Zkolei kroczyły kompanje honorowe różnych pułków. Za wojskiem postępowało duchowieństwo.

Na lawecie pokrytej sztandarem Rzplitej wieziono trumny zmarłych. Za trumną szła matka s. p. Władysława Waltera. Dalej postępowali generał Orlicz-Dreszer, reprezentant p. Marszałka Piłsudskiego, minister Boerner, wiceminister Piestrzyński, przedstawiciele Zarządu P. O. W., zarząd główny Związku Legionistów, przedstawiciele zarządu miasta, da-

lej kompanje strzeleckie, organizacje, stowarzyszenia i młodzież. Trumnę eskortowało 17 pocztów sztandarowych Związku Legionistów. W pochodzie niesiono ogółem do 100 sztandarów. W pogrzebie wzięło udział zgórą 20.000 osób.

Na ementarzu w zastępstwie p. Prezydenta Rzplitej obecny był prezes Walery Sławek. Po przybyciu na ementarz ks. prałat Janowski dokonał poświęcenia mauzoleum, poczem po przemówieniach ks. Łopuszańskiego, prezes Sławek udekorował krzyżem Niepodległości trumnę Legionistów, wręczając krzyż s. p. Władysława Waltera jego matce. Następnie prezes miejscowego oddziału Związku Legionistów wygłosił przemówienie. Zkolei chór „Echo“ wykonał pieśni żałobne, poczem złożono wieńce przy mauzoleum.

Uroczystość zakończona została salwą honorową z dział.

Śmierć studenta medycyny w czasie bójki w restauracji we Lwowie

Lwów, 28. 11. (PAT). Dnia 27 bm. o g. 1 i pół w nocy przed barem nocnym „Grot“ przy ul. Szajnochy wynikła między studentami 4-go roku akademii medycyny i weterynarii a gromadką mętów ulicznych kłótnia, która zamieniła się w bójkę, w wyniku której student Jan Grotkowski został ciężko ranny. Studenci Pietraszko i Stanisław Szczepanowski odnieśli lekkie rany cięte.

W czasie bójki nadbiegło na miejsce dwóch posterunkowych policji państwowej, którzy ujęli na miejscu sporo uczestników z grupy mętów ulicznych: Mojżesza Katza, Szulima Kellera, notowanego kilkakrotnie za kradzież, oszustwa i włóczęgostwo, Nuchima Schmera i prostytutkę Sorówkę.

Student Grotkowski w czasie przewożenia do szpitala zmarł.

Lwów, 28. 11. (PAT). W związku ze śmiercią zabitego w bójce nocnej studenta weterynarii Grotkowskiego, wczoraj w godzinach wieczornych pojawiły się na mieście grupy akademików, usiłując wywołać ekscesy. Organy policji państwowej rozproszyły na ul. Akademickiej i Legionów formujące się grupki, zapobiegając przewencyjnie awanturom. — W godzinach popołudniowych ukazała się na mieście ulotka mająca na celu sprowokowania ekscesów, a pochodząca rzekomo z kół nacjonalistycznych. Ulotka ta okazała się fałszywką. Wyjaśnienie tej okoliczności przyczyniło się do szybkiego uspokojenia nastrojów.

Niemcy jeszcze nie znalazły kanclerza Ożywiona działalność gen. Schleichera

Berlin, 28. 11. (Pat). Przez cały dzień wczorajszy generał Schleicher, jak podaje prasa, odbywał rozmowy z przywódcami partyj. Gen. Schleicher był również przyjęty przez prezydenta Hindenburga i odbył dłuższą rozmowę z kanclerzem Papenem. Do tych dwóch konferencji przywiązuje się specjalną wagę.

Berlin, 28. 11. (Pat). Prowadzone w ciągu dnia wczorajszego przez generała Schleichera i kanclerza Papena nieoficjalne rokowania z przywódcami stronnictw nie dały jeszcze konkretnych wyników. Rozmowy kontynuowane będą dziś. Dopiero po ich

zakończeniu oczekiwana jest decyzja prezydenta co do nominacji nowego kanclerza. W kołach politycznych podkreślają, że jedynie Schleicher miałby widoki uzyskania konkretnych rezultatów w rozmowach z przywódcami stronnictw. Uzyskanie zgody stronnictw na t. zw. rozejm polityczny napotyka narazie na duże trudności.

Dużą rolę w obecnych rokowaniach odgrywa kwestja składu personalnego przyszłego gabinetu. Według doniesień „Koelnische Ztg.“ nawet Hugenberg zasadniczo popiera-

Minister Beck w Genewie

Genewa, 28. 11. (PAT). Minister Beck wraz z małżonką podejmował wczoraj po południu herbatką członków delegacji polskiej oraz przedstawicieli kolonii polskiej w Genewie.

Paderewski u Ojca św.

Ojciec św. przyjął na dłuższej prywatnej audjencji Ignacego Paderewskiego. Audjencja miała charakter niezwykle serdeczny i trwała przeszło pół godziny. Papież ze wzruszeniem mówił o swoim pobycie w Warszawie i o stosunkach, jakie go łączyły wówczas z Paderewskim, jako prezydentem rady ministrów. — Podkreśliwszy swą głęboką sympatię dla narodu polskiego, Ojciec św. dał wyraz pragnieniu, by przyszłość Polski ukształtowała się zgodnie z jej świetną tradycją katolicką. Na zakończenie audjencji Papież podarował Paderewskiemu medal pamiątkowy.

Hitler każe do „narodu“

Berlin, 28. 11. (Pat). Na zgromadzeniu narodowych socjalistów w Weimarze Hitler wygłosił przemówienie, w którym krytykował dotychczasowe usiłowania ministra spraw wewnętrznych Gayla i ministra Reichswehry Schleichera.

W kwestji polityki zagranicznej Hitler zaznaczył, że kontynuowanie obecnego kursu powoduje tylko jeszcze większą izolację Niemiec.

Hitler oświadczył w końcu, że nie forsował swojej kandydatury na kanclerza, żywiąc przekonanie, że za kilka miesięcy znowu wzywać się będzie pomocy narodowych socjalistów. Mówca utrzymuje przytem, że jego przewidywania co do niepowodzenia akcji uzdrowienia gospodarki już się spełniły.

Na morzu Kaspijskim szaleje burza 5000 rybaków walczy z żywiołem

Moskwa, 28. 11. (Pat). Na Morzu Kaspijskim szaleje burza, która zaskoczyła ponad 5000 rybaków. Kilkanaście statków zatoneło. Załogę zdołano uratować. Wiele statków wysłało sygnały SOS. Wysłano 4 statki ratunkowe z żywnością i ciepłą odzieżą, oraz samoloty z Ostrowa nad Donem celem niesienia pomocy rozbitkom.

Burza spowodowała poza tem zalanie kilkunastu niżej położonych miejscowości nad morskich. Wedle ostatnich wiadomości, uratowano niemal wszystkie statki. Do portu Machae-Kala dawn. Pietrowsk-Port do starczono 900 uratowanych rybaków. Akcję ratunkową utrudnia kra lodowa. Morze Kaspijskie bowiem już zaczęło zamarzać.

jąc rząd przydzialny, wystąpił z żądaniem, aby w gabinecie cztery teki, a mianowicie gospodarstwa, pracy, wyżywienia i finansów zostały połączone przez wspólne ministerstwo kryzysowe i jemu oddane. Hugenbergowski „Montag“ zapowiada, że w razie nie dojścia do skutku rozejmu politycznego, nowy rząd będzie musiał otrzymać od prezydenta nadzwyczajne pełnomocnictwa w stosunku do Reichstagu. Wówczas oczekiwać można jego rychłego rozwiązania i odroczenia wbrew przepisom konstytucji nowych wyborów aż do wiosny.

Kryzysowy dorobek

O rozwoju polskiej myśli gospodarczej

Struktura gospodarcza Polski posiada wiele braków organizacyjnych. Poszczególne gałęzie gospodarki społecznej nie uzupełniają się nawzajem. Ten ten jest zupełnie zrozumiały. Połączone dzielnice z pod trzech byłych zaborów posiadały odmienne oblicze gospodarcze i były nastawione dla celów gospodarczych państw, w których skład wchodziły. Pierwsze lata formowania sił naszego życia państwowego nie mogły doprowadzić do skutecznego naprawienia błędów struktury gospodarczej, a główną przeszkodą była wówczas inflacja pieniądza, która odrzuciła nasze życie gospodarcze od planowej działalności, kierując je ku wyzyskiwaniu chwilowych korzyści, zresztą złudnych, jakie przynosi stały i coraz szybszy spadek pieniądza.

Ustabilizowanie naszej waluty w 1927 roku zbiegło się z okresem pomyślnej koniunktury na rynkach międzynarodowych. Nie wchodząc w przyczyny powstania tego okresu lat „łustych” i nie poruszając sztuczności tego okresu, stwierdzić należy, że nie nadawał się i on do rozpoczęcia planowej pracy organizowania naszej gospodarki. Wszystkie dziedziny bowiem gospodarcze, mając w tym okresie zgóry zapewniony duży zysk ze swej produkcji, nie odczuwały potrzeby skoordynowania swej działalności z innymi gałęziami produkcjami w jednolitą harmonijną całość.

Pierwsze trzy lata kryzysu znów upłynęły pod znakiem obrony własnych wartości produkcji. Dopiero powiększająca się coraz bardziej nacisk kryzysu, który groził powszechnym upadkiem życia gospodarczego, wykażal kierownikom tego życia nieodzowną konieczność zespolenia wszystkich wysiłków w jednolitą całość. Od tego czasu też datuje się szybki rozwój myśli gospodarczej w Polsce, ogarniając coraz szersze warstwy. Ten rozwój myśli gospodarczej jest niezmiernie pocieszającym objawem, tembardziej, że pod względem koordynacji działalności gospodarczej i stosowania środków w walce z kryzysem wyprzedziliśmy pod wielu względami zachód. Okazało się przytem, że teoretyczne rozważania ekonomiczne w Polsce są bardzo bliskie samej praktyki życia, że potrafimy szybko zastosować je w życiu.

Przedewszystkiem podkreślić należy ogromny postęp zrozumienia roli, jaką odgrywa w naszej strukturze gospodarczej rolnictwo. Dziś niema już bodaj ani jednej dziedziny gospodarczej, któraby nie orzynała wielkiego znaczenia dla układu naszych wewnętrznych stosunków gospodarczych rolnictwu. Z drugiej strony same sfery rolnicze również zrozumiały, jaką rolę rolnictwo musi odegrać w naszej gospodarce. Rozpoczął się więc okres organizacyjny. Efekty tej wielkiej pracy organizacyjnej, zespalającej powoli poszczególne dziedziny naszego życia gospodarczego, jeszcze nie zdołały przewyższyć passywów. W każdym bądź razie samo rozpoczęcie tych prac stanowi dużą nadzieję naprawy stosunków.

Porozumienie życia gospodarczego rozpoczęło się na terenie samorządu. Był to pierwszy krok do ujmowania całokształtu naszej gospodarki i dostosowania do jej wymogów działalności wszystkich gałęzi gospodarczych. To porozumienie dało sposobność do ściślejszego zorganizowania się wewnętrznego w łonie poszczególnych gałęzi gospodarczych. Początek uczyniło rolnictwo, organizując „Tydzień Rolniczy”, który miał na celu silniejsze, niż dotychczas zgrupowanie rolników w ich organizacjach zawodowych i przygotowanie jednolitego programu gospodarczego, obejmującego całość gospodarki narodowej, z uwzględnieniem postulatów rolnictwa. Nie wchodząc znów w szczegóły tego programu i jego praktyczne zalecenia, stwierdzić należy, że samo opracowanie jego dowodzi poważnego traktowania interesów gospodarczych kraju. Skutki inicjatywy rolnictwa okazały się większe, niż mogli to przypuszczać sami inicjatorzy. W ślad bowiem za rolnictwem wystąpił z takim programem również przemysł polski. To dało już podjęcie do zajęcia się progra-

nową robotą przez inne organizacje gospodarcze. Z kolei nad programem, uwzględniającym potrzeby i postulaty rzemieślniczych, Jednocześnie ostatni zjazd Izby przemysłowo-handlowych powziął decyzję opracowania takiego programu na terenie samorządu gospodarczego.

Znajdujemy się więc obecnie w pełni rozwoju pracy nad ułożeniem planu działalności gospodarczej, która pozwoli łatwiej pokonać panoszący się kryzys. W dotychczasowej walce z kryzysem wykazaliśmy dużą umiejętność dostosowywania się do konieczności wytwarzanych przez życie. Temu tylko przypisać należy, że kryzys nie nadwyrężył dotychczas podstawy naszego gospodarstwa narodowego.

Wskazania międzynarodowych ekonomistów, pracujących w gospodarczych agendach Ligi Narodów, jakie ostatnio zostały ogłoszone, nie są dla nas czemś nowym. Dawno już sami na podstawie rozważań teoretycznych doszliśmy do tych samych wniosków i, co więcej, po-

trafilimy zastosować w praktyce te zalecane środki zwalczania kryzysu. Takimi środkami są oszczędności budżetowe, obrona budżetu przed deficytem, dostosowanie cen do niższego poziomu zarobków ogółu społeczeństwa przez zniżkę cen, zwłaszcza przemysłowych, regulowanie różnicy między cenami hurtowymi a detalicznymi. Fakt ten dowodzi, że nasza teoretyczna myśl gospodarcza stoi na odpowiednim poziomie i potrafi mimo piętrzących się trudności wynaleźć środki skuteczne a jednocześnie możliwe do zrealizowania.

Dlatego też opracowanie programów przez poszczególne gałęzie naszego życia gospodarczego, napełnić nas może słuszną otuchą, że z tych nawzajem krzyżujących się często poczynań, wyjdzie plan, który nie tylko pozwoli nam przetrzymać ciężkie czasy kryzysowe, lecz zorganizować od podstaw naszą strukturę gospodarczą w jedną całość, w której poszczególne gałęzie gospodarcze będą stanowiły dla siebie nawzajem uzupełnienie.

Od morza do morza

Połączenie morza Egejskiego z Bałtykiem

W artykule pt. „Pomost między Gdańskiem a Bałkanem” przynosi „Swinemuender Zeitung” korespondencję z Aten, że w ostatnim czasie odbyło się kilka dyplomatycznych konferencji między Bułgarią a Rumunją celem wykorzystania portu Saloniki. Projekt ten powstał w roku 1881, omawiano go ponownie w roku 1909 i 1914. W chwili obecnej stał on się znów aktualnym. Według relacji korespondenta jest zainteresowana w tej kwestii również Polska, przez przeprowadzenie bowiem projektu powstałoby bezpośrednie połączenie między Gdańskiem a Salonikami.

Polsce przyniosłaby ta nieprzerwana linja korzyść — tak twierdzi autor artykułu — strata tegieża, gdyż połączenia kolejowe wzdłuż tej linii przechodzą przez tereny państw zaprzyjżnionych tak, że na wypadek wojny dowóz materiałów wojennych byłby zapewniony. — Nadto i ze względów gospodarczych — pisze dalej autor — byłaby ta linja kolejowa dla Polski ważna, gdyż w ten sposób udaloby się jej łatwiej znaleźć rynek zbytu dla swych towarów na Bałkanie.

Do tych uwag dodać trzeba tylko to, że takie połączenie miałoby tylko wtedy swój walor i praktyczne znaczenie, gdy obejmowałabędzie Gdynię.

Popieraj L. O. P. P.

Polsko-gdańskie porozumienie

w Genewie

Przywrócenie debitu „Gazecie Gdańskiej”

Stosownie do zalecenia Rady Ligi Narodów przystąpiono w Genewie ub. soboty do bezpośrednich rozmów polsko-gdańskich w sprawie ostatniej skargi gdańskiej o „action directe”. Wobec podjęcia tych rokowań, delegacja polska przychyliła się, z inicjatywy Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku p. Rostinga, do wysuniętej w październiku r. b. przez niego koncepcji, dążącej do załatwienia nie tylko ostatniego zatargu, ale i całego szeregu spraw drobniejszych istniejących między Polską a Gdańskiem w formie jednego wspólnego układu między obydwiema stronami. Korzystając z materiałów przygotowanych przez komisarza generalnego Rzeczypospolitej w Gdańsku, min. Papego, delegacja polska po kilkugodzinnych pertraktacjach zawarła taki układ z Gdańskiem, a to na następujących czterech warunkach.

1) W sprawie sytuacji obywateli polskich w Gdańsku, w związku z „avis consultatif” Trybunału Haskiego z dnia 4 lutego 1932 r. strony przystępują do bezpośrednich rokowań.

2) W sprawie odciażenia dyrekcji kolejowej gdańskiej z tytułu opłat szkolnych za dzieci kolejarzy obywateli polskich, pe-

niących służbę na terytorjum gdańskiem, doszło do porozumienia, uwzględniającego cały szereg żądań polskich.

3) Postanowiono przywrócić obustronnie debit wszystkim czasopismom polskim i gdańskim, którym ten debit był ostatnio odebrany, a mianowicie: „Gazecie Polskiej”, „Gazecie Gdańskiej”, „Ilustrowanemu Kurjerowi Codziennemu”, „Kurjerowi Codziennemu” i „Kurjerowi Porannemu”, oraz debit w Polsce dzienników gdańskich: „Danziger Neueste Nachrichten” i „Danziger Allgemeine Zeitung”.

Punkt 4-ty układu załatwia sprawę opłat w walucie polskiej na kolejach na obszarze w. m. Gdańska. W sprawie tej, przedewszystkiem rządowi polskiemu chodziło o zaakcentowanie i przypomnienie praw polskich, wynikających z art. 36 konwencji paryskiej, w sprawie unji monetarnej z Gdańskiem, nastąpiła wymiana listów między ministrem Beckiem a prezesem senatu gdańskiego dr. Ziehmem. Gdańsk potwierdził zobowiązanie przystąpienia do rokowań w tej sprawie w odpowiednim momencie na żądanie rządu polskiego. Polski punkt widzenia w tej sprawie został więc w całości przeprowadzony.

Wobec tego rząd polski zgodził się dla

okazania swojej dobrej woli na zawieszenie wykonania swoich ostatnich zarządzeń z 25 października 1932 r. co do uiszczania opłat na kolejach gdańskich w walucie polskiej. Gdańsk równocześnie wycofuje swoją ostatnią skargę do Rady Ligi Narodów o „action directe”.

Układ został podpisany przez ministra Becka i prezydenta dr. Ziehma.

Rokowania toczyły się w obecności wysokiego komisarza Ligi Narodów w Gdańsku p. Rostinga.

W Sekretarjacie Generalnym Ligi Narodów, jak i w kuluarach prasowych wiadomość o dokonaniem porozumienia polsko-gdańskiego rozeszła się bardzo szybko i wywołała zrozumiałą sensację. Uważa się porozumienie to za duży sukces polskiego punktu widzenia i taktyki polskiego ministra spraw zagranicznych. Delegacja gdańska, po nieudanych próbach stosowaniu systemu pieniądza przed Radą Ligi Narodów i to nawet w najdrobniejszych sprawach, widząc ponadto, że metoda ta obraca się przeciw interesom Wolnego Miasta — wróciła na drogę rokowań i układów bezpośrednich z Polską.

Trzeba przypomnieć, że ten sposób rozwiązania sporu stosowano już raz z powodzeniem, a mianowicie w dniu 13-tym sierpnia br., gdy doszło do układu w sprawie uprawnień do postoju polskich statków wojennych w porcie gdańskim.

Dużą zasługę w powodzeniu ostatnich rokowań należy przypisać ponadto Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów p. Rostingowi, który ze swej strony uczynił wiele, celem dojścia do pomyślnych wyników.

Prezydent senatu gdańskiego dr. Ziehm po podpisaniu układu odwiedził min. Becka w hotelu „Des Bergues” i odbył z nim dłuższą rozmowę.

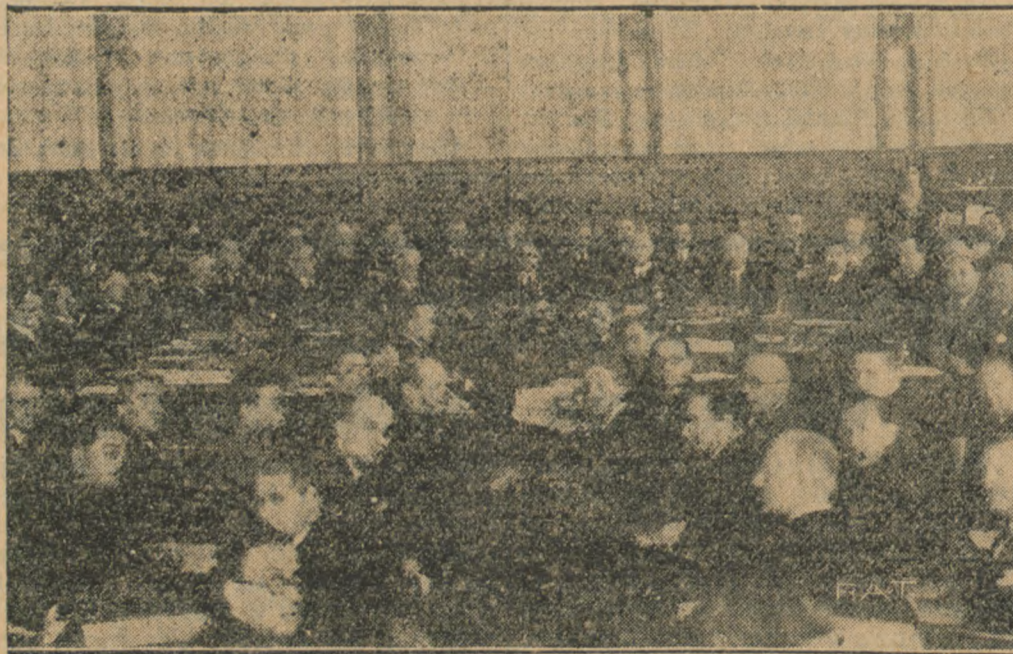
Niemieckie wybruki

nad granicą polską

Prasa górnośląska donosi, że w dniu 22 bm. przybyła nad granicą polsko-niemiecką kolo kolonji „Victor”, prowadzona przez nauczyciela wycieczka niemieckiej szkoły średniej w Bytomiu.

Po kilkakrotnym obejściu granicy dzieci zebrały się na samem przejściu przy niemieckim urzędzie celnym i zaczęły rzucić obelgi pod adresem urzędników polskich. Po 10-ciu minutach wycieczka oddaliła się w kierunku Stolarzowic wzdłuż granicy. Jak stwierdzono, w wycieczce brało udział około 15-tu dzieci w wieku od lat 10 do 15-tu. Napiętnować należy zachowanie się nauczyciela, który nie zwrócił dzieciom uwagi na niestosowność ich zachowania.

P. Minister Józef Beck w Radzie Ligi Narodów

Od kilku dni obraduje w Genewie Rada Ligi Narodów. Jednym z ważniejszych tematów jej obrad jest sprawa Mandżurji i spór japońsko-chiński, wynikił na tem tle. Na zdjęciu naszym widzimy fragment z jednego z ostatnich posiedzeń Rady, w którym zasiada obecnie p. minister Spraw Zagranicznych Józef Beck. Za stołem przewodniczącym siedzi przewodniczący Rady de Valery (1), obok niego na prawo sekretarz generalny Ligi Narodów sir Erik Drummond (2), angielski minister Spraw Zagranicznych sir John Simon (3), delegat japoński ambasador Matsuo (4) i minister Józef Beck (5) Na lewo od przewodniczącego siedzi delegat francuski Paul Boncour (6).

Pod sztandarami Federacji czuwa 16-tysięczna armja Powstańców i Wojaków

Ze Zjazdu Walnego delegatów Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII.

W ubiegłą niedzielę obradował w Toruniu w sali „Strzelnicy“ Walny Zjazd delegatów Związku Powstańców i Wojaków O. K. VIII.

Zjazd zaszczylił swą obecnością pp.: Wojewoda Pomorski Kirtiklis, inspektor armji gen. dyw. Norwid-Neugebauer, oraz dowódca O. K. VIII. gen. Pasławski. W obradach Zjazdu brali udział ponadto pp.: gen. Maksymowicz-Raczyński, dowódca garnizonu, gen. Rachmi-struk z Grudziądza, starosta Krajowy Pomorski Łącki, Zarząd Federacji P. Z. O. O. z prezesem pułk. Dr. Siudowskim, wiceprezesem Grzanką i posłem Birkenmayerem na czele, wiceprezydent miasta Bała, starosta powiatowy Rogowski, komendant placu pułk. Matzenauer, komendant Okr. Urzędu WF i PW pułk. Piwnicki i inni.

Zjazd wczorajszy był wspaniałym przeglądem pracy, dokonanej od czasu reorganizacji Związku w roku 1931, był dalek wspaniałą rewją sił, oraz odzwierciedlił stale postępujący wzrost szeregów tej najstarszej na terenie Pomorza organizacji b. wojskowych, skupiającej się pod sztandarem Federacji Obrońców Ojczyzny, której trzon stanowi. Zjazd uwypuklił te wspaniałe rezultaty pracy, — pracy żmudnej i ciężkiej, ale wytrwałej, podjętej przez członków Związku w imię naczelnego hasła Federacji: **Wszystko dla Państwa.**

Związek Powstańców i Wojaków stanowi dziś **zwartą i karną organizację**, gotową w każdej chwili do obrony Pomorza. Ilość zorganizowanych w terenie Kół dosięga już liczbę 300, stan członków przekroczył imponującą cyfrę 16.500. Jeżeli do tego dodamy, że oddziały Związku zorganizowane na wzór wojskowy, stawiają się w wypadkach zaalarmowania na placu w 100 proc. stanu, a stan liczebny oddziałów ćwiczących przekroczył cyfrę 7.000 ludzi, to stwierdzić musimy, że rezultaty tej pracy są naprawdę imponujące. Ilość odbytych zebrań, odpraw, szczególnie zaś ilość odbytych ćwiczeń i strzelań, daje chlubne świadectwo Powstańcom, gotowym zawsze do natychmiastowego stawienia się pod rozkazy Naczelnego Wodza Marszałka Piłsudskiego. Zjazd wczorajszy dowiódł, że Związek Powstańców wykazał w pełni zrozumienie, dla tych celów i zadań, jakie przypadły mu w Odrodzonej Rzeczypospolitej. Obrady Zjazdu delegatów Związku Powstańców i Wojaków poprzedziło uroczyste nabożeństwo, jakie na intencję Zjazdu odprawione zostało w kościele garnizonowym.

Otwarcie zjazdu

Po skończonym nabożeństwie rozpoczęły się w sali „Strzelnicy“ obrady, które zajął prezes Związku p. ppłk. Mielżyński, witając obecnych przedstawicieli władz z p. wojewodą pomorskim Kirtiklisem, inspektorem armji gen. dyw. Norwid-Neugebauerem i dowódcą O. K. VIII. gen. Pasławskim na czele, dając przybyłym gości, przedstawicielom prasy, oraz nader licznie przybyłym delegatom.

Przemówienia powitalne

W imieniu wojska powitał Zjazd dowódca O. K. VIII. p. gen. Pasławski, podnosząc zgodną i harmonijną współpracę Związku z władzami wojskowymi. Wspominając o okresie reorganizacji Związku, p. gen. Pasławski podkreślił, że olbrzymia większość członków Związku, ta większość myśląca twórczo stanęła w tym okresie do pracy w szeregach organizacji. Mimo pracy destrukcyjnej, jaką podjęły wówczas pewne jednostki warcholskie, nie rozumiejące potrzeb dla państwa i usiłujące odwracać organizację od tej linii, jaką władze wojskowe dla niej wytoczyły, Związek po okresie reorganizacyjnym wszedł na drogę rozwoju i dziś stanowi podstawową część wielkiej armji rezerwowej Pomorza, skupiającej się pod sztandarem Federacji.

Kończąc swe przemówienie p. gen. Pasławski złożył życzenia dalszej pracy dla dobra i potęg Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Następnie w imieniu Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny złożył życzenia prezes Federacji p. pułk. Dr. Siudowski, podnosząc znaczenie i doniosłą rolę, jaką Związek Powstańców i Wojaków, spełnia w pracy nad przygotowaniem obronności Pomorza.

Związek Rezerwistów stale do pracy

W imieniu Związku Rezerwistów powitał Zjazd delegat Zarządu Głównego Związku Re-

zerwistów R. P. p. Wróblewski, składając przydym rezolucję Związku Rezerwistów następującej treści:

„My Rezerwiści R. P. Okręgu Pomorskiego stajemy do zgodnej i szczerzej współpracy z bratnią organizacją Federacji Obrońców Ojczyzny Związku Powstańców i Wojaków

Silni jednością w zgodnej pracy dla Państwa

Zapowiedź współpracy ze Związkiem Rezerwistów R. P. Okręgu Pomorskiego, Zjazd przyjął ze szczerą radością i uznaniem, uchwalając jednomyślnie następującą rezolucję:

„Powstały na terenie Wojew. Okręgu Pomorskiego Związku Rezerwistów Rzpl. Polskiej witamy jako bratnią organizację Obrońców Ojczyzny. Związek Rezerwistów wchodzi w skład Armji Rezerwowej Pomorza i staje z nami do wspólnej pracy dla Ojczyzny ramię przy ramieniu, złączony z nami jednym dążeniem i jednym celem Obrony Państwa.

My Powstańcy i Wojacy OK VIII. stajemy

Działalność Związku w świetle sprawozdań

Marszałkiem Zjazdu wybrany został jednomyślnie prezes Federacji Związku Obrońców Ojczyzny p. pułk. Dr. Siudowski. W skład przydym wybrani zostali ponadto pp.: Duszyński i Kabał z Wyrzyska, Krefł z Gdańska, oraz pp.: Retmański i Grochowski.

W dalszym ciągu obrad Zjazdu wysłuchano sprawozdań poszczególnych członków Zarządu.

Ogólny pogląd na całokształt działalności Zarządu Związku w okresie od 12 maja 30 r. do 25 listopada b. roku dał w swym sprawozdaniu prezes Związku p. ppłk. Mielżyński. Uzupełnieniem niejako sprawozdania prezesa było obszernie ujęte sprawozdanie sekretarza p. Kuklińskiego, obejmujące dwa okresy pracy: od 12. 5. 30 do 22. 3. br., to jest do chwili Zjazdu nadzwyczajnego delegatów, oraz drugi okres od Zjazdu do chwili obecnej.

Związek w drugim okresie, w przeciwieństwie do pierwszego zupełnie biernego, który nie wykazał żadnej absolutnie żywotności, tak pod względem organizacyjnym, jak i wyszkoleniowym, wykazał wielką żywotność, imponujący wzrost i rozwój, czego dowodzą cyfry, odnoszące się tak do stanu liczebnego, jak i przeprowadzonych ćwiczeń, oraz ilustrujące pracę organizacyjną. Momentem przełomowym dla Związku był nadzwyczajny Zjazd delegatów w dniu 22 marca 32 roku, od tej chwili Związek wyrwany z letargu wkroczył na tory żywotnej pracy. Zaczęły się wzięły współpracy z władzami, zaprzestano wiewowania, a członkowie stanęli w karnym szeregu

Przemówienie dowódcy O. K. VIII. p. gen. Pasławskiego

Na wstępie swego przemówienia p. gen. Pasławski, stwierdziwszy wzrost szeregów armji rezerwowej na Pomorzu, oraz imponujące wyniki pracy Związku Powstańców i Wojaków, stanowiącego trzon armji rezerwowej, wyraził podziękowanie Zarządowi z prezesem ppłk. Mielżyńskim na czele, oraz poszczególnym komendantom powiatowym. Mówiąc o rozwoju Związku p. gen. Pasławski podkreślił, że tylko praca, powodowana poważną troską o los Rzeczypospolitej, mogła dać tak piękne rezultaty. „Wierzę — mówił p. gen. Pasławski — że ta troska będzie w pracy Waszej naczelnym wskaźnikiem.“

Wkońcu swego przemówienia p. gen. Pasławski zwrócił się do delegatów z apelem o otoczenie troskliwą opieką harcerstwa pomor-

O zespolenie wszystkich organizacji obronnych

Po przemówieniu p. gen. Pasławskiego przemówił, owacyjnie witany, p. wojewoda pomorski Kirtiklis, który nawiązując do swiego przemówienia dowódcy OK VIII podkreślił, że jeżeli dziś na terenie Pomorza wyczuwa się nie zaprzeczalnie znaczne odprężenie w atmosferze życia zbiorowego, jeżeli istnieje atmosfera pracy państwowotwórczej, a nie wieczna kłótnia i chaos myśli, to niewątpliwie jest to w dużej mierze zasługą Związku Powstańców i Wojaków OK VIII, tego

OK VIII., z którą wiąże nas wspólna ideologia i wspólne cele pracy dla Państwa i tworzenia silnej i zwartej Armji Rezerwowej dla obrony Pomorza i granic Najjaśniejszej Rzeczypospolitej przed zakusami wrogów.“

Rezolucja ta przyjęta została przez Zjazd gorącymi oklaskami.

ze Związkiem Rezerwistów do szczerzej i zgodnej współpracy na terenie Okręgu w myśl jednej wspólnej ideologii jaka nas wiąże i oświadczamy, że wspólność i jedność wysiłku jest drogą, która nas poprowadzi do osiągnięcia jednego celu.“

Po odczytaniu szeregu depesz, jakie wpłynęły z życzeniami, m. in. od prezesa FIDAC'u gen. Góreckiego, prezesa Z. O. R. mjr. Pałucha, prezesa Sądu Apelacyjnego Szyszko, prezesa Poczтового PW i innych, przystąpiono do wyboru przydym.

do pracy nad przygotowaniem się do obrony granic. Liczebny stan placówek Związku i członków stale się zwiększa. W chwili obecnej Związek liczy około 300 placówek, liczba członków wzrosła na 16.446. Następnie obszernie sprawozdanie przedłożył skarbnik p. Sempłowski, poczem uchwalono budżet na rok 1933.

Niezmiernie ciekawe było sprawozdanie komendanta głównego Związku p. mjr. Adamczyka, który uwypuklił dorobek organizacji w dziedzinie wyszkolenia wojskowego. Związek skupia w swych szeregach przeszło 7.000 członków ćwiczących, zorganizowanych w jednostki wojskowe. W okresie drugim, od którego datuje faktyczny rozwój Związku zorganizowanego 19 ćwiczeń większych, przeszło 100 ćwiczeń mniejszych i alarmów, na których osiągnięto od 80—100 proc. stawienietwa. W małych oddziałach odbyło się około 115 ćwiczeń. Na jednym z ćwiczeń w Wągrowcu obecny był inspektor armji gen. dyw. Osiński, który podkreślił doskonałe wyniki wyszkolenia oddziałów Związku. W końcu swego sprawozdania p. mjr. Adamczyk zwrócił się do delegatów z apelem o współpracę z oddziałami Związku Rezerwistów.

Sprawozdania przyjęto z aplauzem do wiadomości, poczem na wniosek komisji rewizyjnej sprawozdanie w imieniu której złożył p. Milewski, stwierdzając, że księgi kasowe prowadzone są wzorowo, uchwalono ustępującemu Zarządowi jednomyślnie absolutorjum.

Przed przystąpieniem do wyboru nowych władz zabrał głos dowódca OK VIII. p. gen. Pasławski.

skiego, które taki piękny zdało egzamin przed całym światem na międzynarodowym zlocie w Garchynie, wykazując tyle tężyzny, zapału i zdolności organizacyjnych, oraz o niezaniebianiu pracy opiekuńczej nad Związkiem Strzeleckim, tą armją ochotniczą Pomorza. — Dalej p. general apelował o rozłoczenie opieki nad Związkiem Rezerwistów. „Wpajajcie — kończy p. general — w te organizacje wasze tradycje wojskowe i ducha żołnierskiego, za opiekujcie się nimi po bratersku, po żołniersku, a stworzycie na Pomorzu las bagnietów, na którym żaden Niemiec nie usiedzi. Wtedy całe społeczeństwo stanie w obronie tego kraju, zdecydowane na walkę bezwzględna“.

Przemówienie p. gen. Pasławskiego przyjęli zebranie frenetycznymi oklaskami.

obronnych Pomorza w dniu święta Morza, nad brzegami Bałtyku złożyć p. Prezydentowi Rzplitej meldunek gotowości obrony granic Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej. Dlatego też liczne kompanje pod bronią i setki sztandarów marzerowało ulicami Torunia w dniu 11 listopada br., dając wyraz jednolitej i karnej dążności do wytworzenia realnej siły obronnej.

W dalszym ciągu swego przemówienia p. wojewoda podniósł, że w zrozumieniu ważności pracy, jaką organizacje wielkiej Armji Rez. z Fed. Związków Obrońców Ojczyzny na czele dokonywują, konsolidując elementy propanistwowe przez wytworzenie jednolitego frontu obronnego, lojalnie współpracującego z czynnikami wojskowymi, rad jest, że może zjazd dzisiejszy uważać za da'szy krok w pracy dla Państwa, oraz zaapelował do dalszego zespolenia organizacji obronnych. P. Wojewoda Pomorski zakończył przemówienie swymi słowami: „Chciałbym żebyście mieli głębokie przekonanie, że ja jako Wojewoda Pomorski karnie w Waszym szeregu wraz z Wami kroczę, chciałbym żebyście mieli przekonanie, że wspólnie realizujemy wielkie dzieło pracy państwowej na Pomorzu“.

Wybory nowych władz

Po przemówieniu p. wojewody pomorskiego, które przyjęto burzą oklasków zarządzone przerwę, po skończeniu której dokonano wyboru nowych władz Związku. Ponieważ dotychczasowy prezes p. pułk. Mielżyński z powodu wieku i złego stanu zdrowia zrezygnował z godności prezesa, musiano kandydaturę jego wycofać.

Przydym Zarządu wybrano w następującym składzie: prezesem został p. A. Zgrzebnik z Torunia — Komendant I. i II. powiatu śląskiego, wiceprezesami wybrani zostali pp.: M. Eckiert z Inowrocławia, kpt. Hądziak z Chelmina, i Krefł z Gdańska, Kukliński — sekretarz i Sempłowski — skarbnik. Ponadto dokonano wyboru Komisji Rewizyjnej i Sądu Honorowego.

Zakończenie

W dalszym ciągu obrad omawiano szereg spraw natury wewnątrz-organizacyjnej.

M. in. Zjazd uchwalił otaczać stałą opieką Harcerstwo, Związek Strzelecki i Związek Rezerwistów.

Po wyczerpaniu porządku obrad przewodniczący p. pułk. Dr. Siudowski obrady solwował.

Przyszłość należy do Polski!

Deputowany August Gratien opublikował w „Journal d'Alsace et de Lorraine“ artykuł, w którym wykazuje, że argument demograficzny, wysuwany przez Niemców w ich rewindykacjach terytorjalnych, coraz bardziej traci na sile wobec katastrofalnego spadku przyrostu naturalnego ludności niemieckiej. — Zjawisku temu przeciwstawia autor artykułu niezwykłą żywotność narodu polskiego i konkluduje: „Z punktu widzenia demograficznego nie ma zatem wątpliwości: mimo wszelkich pozorów, przyszłość należy do Polski, nie zaś do Niemiec. Fakt ten pociąga za sobą szereg ważnych konsekwencji i wyjaśnia dlaczego w Niemczech tyle dokłada się starań, by już teraz poddać pod dyskusję pewne kwestje polityczne“.

Legioniści w hołdzie Wyspiańskiemu

W związku z walnym zjazdem delegatów Związku Legionistów, który odbędzie się w Warszawie w dniach 3 i 4 grudnia br., zarząd okręgu stołecznego Związku Narządza w dniu 3 grudnia w Teatrze Narodowym uroczyste przedstawienie „Wesele“ Wyspiańskiego. — Na całość uroczystości, poświęconej pamięci Wieszczki Polski Walczącej złoży się — oprócz przedstawienia — przemówienie p. Juliusza Kaden-Bandrowskiego i deklamacja J. Węgrzyna.

Zarząd okręgu zaprasza na tę uroczystość imiennymi zaproszeniami, oprócz delegatów na zjazd, członków rządu, reprezentantów sejmu i senatu, wojska, władz państwowych i organizacji społecznych.

Podniosła uroczystość Powstańców i Wojaków w Chelmnie

W ub. piątek święcili Powstańcy i Wojacy miasta i pow. chelmińskiego rzadką uroczystość dekoracji krzyżami za zasługi, położone przez członków w żmudnej, a gorliwej pracy organizacyjnej.

O godz. 8 wieczór bracia wojacka ustawiła się w szeregu do raportu, który przyjął wśród dźwięków powitalnych orkiestry 66 pp. reprezentant rządu i przewodniczący powiatowego Komitetu PW i WF starosta Biały.

Po złożonym przez prezesa powiatowego Powst. i Wojaków, kpt. rez. Hądzlika raporcie przywitał prezes p. starostę, przedstawił cieli miejscowego garnizonu oraz przybyłą wiarę wojacką, podkreślając powagę uroczystości, która ma być bodźcem do dalsze pracy dla dobra Ojczyzny.

Podniosłszy ofiarnością pracy organizacji wojackich na terenie miasta i powiatu, złożył prezes Hądzlik ślubowanie wiernej współpracy z armją czynną i polskim rządem, wznosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej, Prezydenta Mościckiego i Wodza Narodu Marszałka Piłsudskiego. Z głębi serc przy dźwiękach hymnu narodowego odezwał się żywiołowy okrzyk holdu dla sterników nawy państwowej i Rzeczypospolitej.

Z kolei przemówił p. starosta Biały, akcentując wybitną aktywność chelmińskich Powstańców i Wojaków w kierunku wzmocnienia polskiej obrony przed zakusami wrogów, po czym przystąpił do dekoracji Powstańców i Wojaków.

Ogółem nadano 9 złotych i 47 srebrnych krzyżów za zasługi.

Złote Krzyże za zasługi otrzymali: Paweł Hądzlik — Chelmno, kpt. Piotr Piotrowski — Chelmno, Jan Ślaski, rotm. — Trzebeż, Mikolaj Sławuski, prof. — Grudziądz, Mieczysław Moczyński, dyr. — Chelmno, Władysław Łukasik, red. — Chelmno, Władysław Piekarski, dyr. — Chelmno, Władysław Klein, wójt — Unisław, Paweł Borzeszkowski, kupiec — Chelmno.

Srebrne Krzyże otrzymali: Anzelm Żelazny rektor — Chelmno; Bronisław Wróński, urzędnik — Chelmno; Stanisław Duszyński, urzędnik Chelmno; Lucjan Bartosiński, m. mal. — Chelmno; Julian Efta, robotnik — Chelmno; Ignacy Błażejewicz, murarz — Chelmno; Kazimierz Kurkowski, szofer — Chelmno; Edw. Terpilowski, dyr. — Chelmno; Józef Abramowski, m. piek. — Chelmno; Jan Kłosowski, inwalida woj. — Chelmno; Stanisław Rumiński, dozorca — Chelmno; Antoni Wiśniewski, robotnik — Chelmno; Jan Gierlak, kuliak — Chelmno; Antoni Zaremba, nadleś. — Wabec; Paweł Wardziński, wójt — Sarnowo; Franciszek Chowański, naucz. — Nowe Dobra; Michał Wojtowicz, — nowe Dobra; Józef Kamiński, nauczyciel — Trzebeż; Klemens Rośniński, leśn. — Dąbrowa; Wojciech Steimaszyk kupiec — Dąbrowa; Józef Tatarak, sołtys — Dąbrowa; Antoni Bieliński, naucz. — Różnowo; Franciszek Romatowski, drogomistrz — Unisław; Kazimierz Kosmowski, ślusarz — Unisław; Władysław Ehlert, kupiec — Unisław; Władysław Ulaszek, rolnik — Bruki; Józef Leba, robotnik — Bruki; Franciszek Zamyślewski, naucz. — Łęg; Hieronim Grabowicz, urzędnik — Łęg; Jan Olszewski, rolnik — Łęg; Bernard Dorsz, kupiec — Ostromecko; Jan Dornowski, urzędnik — Ostromecko; Franciszek Mąka, droźnik — Ostromecko; Michał Graczkowski, kupiec — Ostromecko; Tomasz Mąka, kupiec — Ostromecko; Augustyn Pawlikowski, sołtys — Waldowo Szl.; Władysław Maćkowski, rolnik — Brzozowo; Franciszek Reiwer, rolnik — Brzozowo; Jan Jankowski, rolnik — Błędowo; Jan Plaza, biurał, — Błędowo; Emiljan Obczyński, rolnik — Starogród; Władysław Bajek, rolnik — Kiełp; Jan Marciszewski, rolnik — Klamry; Jan Szarański — rolnik — Klamry.

Po dekoracji zasiędl zbrani do żołnierskiej wspólnej kolacji.

W trakcie jej wygłoszono szereg mów i toastów. Jako pierwszy zabrał głos p. mjr. Basiewicz w imieniu wojska, które ślubowanie armji rezerwowej przyjmuje z pełną ufnością w zrealizowanie wojskich ślubów.

Po przemówieniu p. kpt. Hądzlik, który podziękował p. staroście Białemu za troskliwą opieką nad bracią wojacką, zabrał głos p. profesor Sławuski.

„Uroczystość odznaczeń dzisiejszych — mówił p. profesor — uważamy za nasze święto — w którym postanawiamy z wiarą żołnierską i obywatelską pełnić dalej misję historyczną, ongiś przez zaborców przerwaną. Pragniemy, gdy tak padnie, śladami Praoiców przemie-

rzyć jeszcze raz od morza do morza świętą ziemię, na której wypisane jest nasze wielkie posłannictwo dziejowe: piastowskie na zachodzie nad Odrą i Morzem Bałtyckim, jagiellońskie na wschodzie nad Dnieprem i Morzem Czarnym.

Po wymarcu dynastji jagiellońskiej i śmierci Stefana Batorego zabrakło Polsce silnego rządu... I załamała się polska linja polityczna. Zmarnowała się nasza misja historyczna. Nie pomogła nawet Wielka Konstytucja — (1791), bo nie było siły, któraby zbatwę wskazania konstytucyjne przeprowadziła.

Przyszły ostateczne rozbiory Polski i wskreślono nas z karty politycznej Europy.

W strasznej nocy rozbitcia i niewoli świeciła nam tylko gwiazda poczty narodowych wieszczów, którzy wierzyli niezłomnie, że Polska zmartwychwstanie.

Z polskiej krwi — niepodległość

Wreszcie na krótko przed wybuchem wojny światowej pojawił się bohater narodowy w szarej kurtce strzeleckiej. Rozpoczęła się tajemnicza, konspiracyjna praca, przygotowująca naród do czynu ostatecznego. Potworzyły się drużyny strzeleckie, a z nich w chwili wybuchu wojny powstały gotowe do walki Legiony. Do Komendanta przesławnej pierwszej brygady zlecały się wszystkie polskie Orły Bojowe, aby ofiarować Polsce to, co się ma najdroższego, życie własne i najserdeczniejszą krew. Wprawdzie wszystkie brygady polskie o wolność Polski walczyły, wprawdzie

cały naród spiekłmi usta wymawiał kornie modlitwę — „Ojczyznę wolność, racy nam wrócić, Panie!..”, ale wódz pierwszej brygady, Józef Piłsudski, wprowadził nas na arenę międzynarodową — przypomniał światu, że Polacy w wykonywaniu własnego losu biorą czynny, ofiarny i krwawy udział. Polski bagnet i polski miecz wypisał w księdze zawieruchy światowej wojny krwa wo i groźnie promienne imię Polski.

Nie z laski obcej a'e z polskiej krwi i z polskiego zbrojnego czynu zmartwychwstaliśmy do nowego życia politycznego.

Na szczęście zrozumieliśmy na Pomorzu już wszyscy, że nam trzeba bezzwłocznie budować jednolity front obejmujący wszystkich obywateli, aby nad Wisłą i nad polskiem morzem utworzyć potężną i czujną straż, gotową w każdej potrzebie do rozporządzenia na zawołanie Ojczyzny. Najlepiej da się to wykonać przez zgodną współpracę Armji Czynnej i Obywatelskiej Armji Rezerwowej. Ta współpraca może zapewnić Państwu Polakiemu spokojną twórczość i położyć fundament pod budowę wielkiego mocarstwa dla dobra wszystkich polskich obywateli i dla szczęścia całego polskiego społeczeństwa.

Odznaczenia nasze uważaj będzimy tylko za podjętą do dalszej wytyczonej pracy na polu rozumnie pojmanego PW.

Ślubujemy utrzymywać ze wszystkich sił rozpalony przez wkrzesicieli Ojczyzny w Narodzie ogień boski, iskrę życia nieśmiertelności, bo w ten sposób tylko zabezpieczymy zdolną obronę naszego Państwa Polskiego na wet w najrozpaczalniejszym położeniu.

Uroczystości otwarcia świetlicy strzeleckiej w Toruniu

zaszczycili swą obecnością najwyżsi przedstawiciele władz na Pomorzu

Ub. niedzieli Związek Strzelecki w Toruniu obchodził uroczystość otwarcia i poświęcenia nowej świetlicy urządzonej staraniem Towarzystwa Przyjaciół Zw. Strzeleckiego i szeregu działaczy strzeleckich Torunia. Po mszy św. w kościele garnizonowym odbyła się uroczystość otwarcia i poświęcenia lokalu świetlicy przy ul. Jagiellońskiej nr. 2.

W imieniu Tow. Przyjaciół ZS, zabrał głos p. red. W. Górnicki. „Przed 6 laty — ciągnął mówca — Zw. Strzelecki stawiał swe pierwsze kroki na terenie Torunia dając początek dzisiejszej potężnej 30 tysięcznej ochotniczej armji na Pomorzu Dnia 16 maja 1926 roku założony został w Toruniu pierwszy oddział strzelecki, który do dziś dnia nosi zaszczytne miano kadrowego. Praca strzelecka przez te 6 lat w Toruniu szła wszędy. Dziś rozpoczynamy robotę w głąb. Równamy dnie szeregi i porządkujemy je. Uroczystość dzisiejsza otwarcia świetlicy jest jednym z tych czynników, który ma właśnie robotę strzelecką pogłębić. Towarzystwo Przyjaciół Z. S., w imieniu którego mam zaszczyt przemawiać, doceniając wielkie znaczenie świetlicy w pracy wychowawczej, dużym wysiłkiem finansowym świetlicę tą przy pomocy szeregu działaczy strzeleckich ufundowało i oddaje ją do użytku oddziałów Torunia.

Tutaj krzewić będziemy ten drugi czynnik pracy strzeleckiej — wychowanie obywatelskie. Pragnieniem naszym jest, aby świetlica ta stała się kuźnią charakterów silnych, obywateli świata domych swych obowiązków względem Państwa i pełnych poświęcenia w pracy dla Państwa.

Zapewniając Pana, Panie Wojewodo, jako

reprezentanta Rządu na Pomorzu że po tej linii prace będą szły w tej świetlicy, proszę uprzejmie o przyjęcie wstęgi, a wielobnego księdza dziekana o dokonanie aktu poświęcenia, abyśmy prace naszą rozpoczęli i prowadzili z Bogiem dla dobra Państwa“

Po przemówieniu p. red. Górnickiego Pan Wojewoda Kirtiklis dokonał aktu otwarcia świetlicy przecinając wstęgę, a wielobny ks. dziekan Sienkiewicz poświęcił nowy lokal, życząc owocnej dalszej pracy dla Boga i Ojczyzny. Z kolei zabrał głos w imieniu braci strzeleckiej p. Jan Czarnik witając pp. wojewodę Kirtiklisa, insp. armji gen. dyw. Norwid-Neugebauera, gen. bręg. Maksymowicza-Raczyńskiego, starostę krajowego Łąckiego, naczelnika Wydziału Wojskowego Województwa Grzanek ks. dziekana Sienkiewicza, komendanta Okręgu Nr VIII Z. S. kpt. Koca, starostę powiatowego dr. Rogowskiego, wiceprezydenta Bałę, — przedstawicieli władz sądowych, towaryszów, związków i organizacji społecznych oraz członków Tow. Przyjaciół ZS.

„W imieniu braci strzeleckiej“ — mówił p. Czarnik — pozwalam sobie w skromnych słowach złożyć serdeczną podziękę przedewszystkiem p. Dowódcy Okręgu Korpusu gen. Paślawskiemu za troskliwą dotychczasową opieką nad Zw. Strzel.

Gorące podziękowanie składamy również tą drogą Tow. Przyjaciół ZS. które odnawiając i częściowo wyposażając świetlicę dało dowód swej aktywności. Serdeczne podziękowanie wyrażamy również wszystkim działaczom strzeleckim, którzy pracą swą bezinteresowną przy-

czynili się do wyposażenia tej świetlicy. Obecność tak wysokich przedstawicieli Władz napawa nas dumą i nakłada jednocześnie obowiązki bowiem nie wypelnimy tych zadań o ile świetlicy tej nie wykorzystamy dla tych celów jakim służyć ona powinna

Nawiązując do przemówienia przedstawiciela Tow. Przyjaciół ZS, w którym powiedział że praca nasza pójdzie teraz w głąb uważam że w tem dano nam wytyczne, po której kroczyć obecnie mamy. Mamy pogłębić ideę rzuconą nam przez Wodza Narodu — mamy zgłębić hasło „Wszystko dla Państwa“ i wychować typ takiego Obywatela — Żołnierza, który ani na chwilę nie zawaha się gdy Państwo zażąda od niego pomocy.

Dotychczasowa praca strzelecka na terenie Torunia była raczej orientacyjna i szła w kierunku uświadamiania szerokich warstw społeczeństwa o konieczności istnienia i celach Z. Strzeleckiego.

Dzisiaj w chwili zmagania się dwóch światopoglądów, pewnych tradycji naszych zalet i wad narodowych musimy jasno i otwarcie pójść drogą pracy twórczej, być więcej zwartym niż kiedykolwiek i zapomnieć o staropolskim „jakoś to będzie“ — bo inni za nas myślą.

Niewątpliwie wkroczyliśmy na dobre tory i da Bóg że rezultaty długo czekać na siebie nie będą. Chcemy jak powiedział przedmówca wychować sobie charakter obywateli świadomych swych celów — pełnych odpowiedzialności — poświęcenia w pracy dla Państwa.

W świetlicy tej prowadzić będziemy planowo i konsekwentnie pracę nad wychowaniem właśnie takiego typu, którego w dzisiejszym społeczeństwie jeszcze jest za mało. Drogowska zamyśliła, że Wielkich naszego Narodu wytknięte, trzeba je tylko umiejętnie realizować z poświęceniem osobistych animozji i uprzedzeń.

Ze swej strony dołożymy wszelkich starań i maksimum wysiłków aby w pracy naszej nie zrobić zawodu, i ofiarnie służyć Najjaśniejszej Rzplitej, na której cześć P. Prezydenta i Marszałka Piłsudskiego wnoszą okrzyk — niech żyją!

Okrzyk podjęli zebrani z entuzjazmem, a orkiestra strzelecka odegrała hymn narodowy.

Podniosła uroczystość poświęcenia wywarła na wszystkich jaknajlepsze wrażenie, a staranne celowe i gustowne urządzenie rokuje, że świetlica ta stanie się żywym i promieniującym ośrodkiem życia strzeleckiego w Toruniu.

Słowa uznania należą się tym wszystkim, — którzy pracą swą dołożyli do tego pięknego dzieła

Amerykański plebiscyt w sprawie „szwarcówek“

Są jeszcze wśród nas ludzie, którzy lekkomyślnie machają ręką, kiedy im tłumaczy, jakie skutki za sobą pociąga palenie „szwarcówek“. Odpowiadają, że nie widzą owych bakterij chorobotwórczych na ustnikach „szwarcówek“, a z drugiej strony zbyt trudno byłoby im zrezygnować ze swego przyzwyczajenia. Ale oto z drugiej strony Atlantyku mamy pouczający przykład. Wybory amerykańskie wyraźnie nam uświadamiają, że obywatele amerykańscy dość mają już pokątnie produkowanych trunków, które w konsekwencji przyczyniły się do śmierci setek i tysięcy osób. Dlatego też 85 proc. mieszkańców U. S. A. oświadczy-

ło się za zniesieniem prohibicji i wprowadzeniem jawnej kontrolowanej produkcji napojów wysokochłowych. U nas niema prohibicji tytoniowej, a jednak znajdują się ludzie, którzy przedkładają pokątnie fabrykowane wyroby tytoniowe, podczas gdy każdy nabyć może papierosy mechanicznej, a więc najbardziej higienicznej produkcji. Jeżeli w Stanach Zjednoczonych zostanie zniesiona prohibicja alkoholowa, to osobnik, który nadal będzie chciał nabywać pokątnie wyrabiane napoje, uchodzić będzie za głupca i samobójcę. Czyż nasz krajowy palacz „szwarcówek“ nie jest rodzonym bratem tego amerykańskiego osobnika? A. M. D.

ŚWIATOWID Dziś i codziennie
 Fejwerk dowcipu, niewyczerpane źródło wesołości, zdumiewające sytuacje komiczne w najnowszym filmie niezapomnianego „Króla Bulwarów”
GEORGES'A MILTONA p. t.
„Książę Bouboule”

KRONIKA

wtorek 29 listopada
TORUN
 Kalendarzyk rzym.-kat.
 Poniedziałek Grzegorza
 Wtorek Saturnina

— Nocny dyżur aptek. Do środy dnia 30 bm. włącznie dyżuruje w śródmieściu apteka „Radziecka” przy ul. Szerokiej. — Na Bydgoskim Przedm. dyżuruje Apteka św. Anny, ul. Mickiewicza 98 (dyżur codzienny od godz. 22,30); na Mokrem Apteka pod Łąbędziem ul. Kościuszki 15.

Repertuar kin:

Palace — „Królowa Huzarów”.
 Światowid — „Książę Bouboule”.
 Mars, ul. Warszawska — „Blond Venus” z Marleną Dietrich.
 Lux, ul. Strumykowa — „Morderstwo przy Rue Morgue”.
 Corso — Maska Chińczyka.

MARS Kinoatr. dźwiękowy ul. Warszawska
 Dziś wielka premiera!
 Potężne arcydzieło Józefa von Sternberga twórcy „Marokko” i „X-27”.
BLOND VENUS
 W rolach głównych: królowa gwiazd MARLENA DIETRICH, Cary GRANT i Herbert MARSHALL.
 Nadto: Doskonały nadprogram.
 Początek seansów o godzinie 17.15, 19-tej, 21-tej w niedzielę od 15.15. Ceny miejsc od 0.20—1.60

„MATA HARI”
 z **Gretą Garbo** i **Ram. Novarro**
 Niecierpliwie z nieprawdopodobnym zacięciem czekają publiczność na ten przebieg! Już wkrótce na ekranach 2-ech kin „Światowid” i „Palace”.

Z miasta
 — Ważne zebranie Sodalicii Ziemianek Pom. odbędzie się dnia 8 grudnia w pałacu biskupim w Pelplinie. Od godz. 7.30 do 9 spowiedź w kaplicy klasztornej. O godz. 9 msza św., komunja św. w kaplicy pałacu biskupiego. Następnie zebranie Sodalicii. Zarząd stawi się dnia poprzedniego o godz. 7.15 wieczorem w pałacu biskupim. Sekr. Sodalicii. (8541)
 — Walne zgromadzenie Pom. Tow. Walki z gruźlicą. Dnia 10 grudnia 1932 o godz. 11 w auli Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego odbędzie się walne zgromadzenie Pomorskiego Towarzystwa walki z gruźlicą w Toruniu z następującym porządkiem obrad: zagajenie; wybór przewodniczącego i sekretarza walnego zgromadzenia; odczytanie protokołu ostatniego walnego zgromadzenia; sprawozdanie zarządu; sprawozdanie komisji rewizyjnej; sprawozdanie kół miejscowych; wybory członków zarządu i zastępców członków zarządu oraz komisji rewizyjnej; wolne wnioski i głosy. (8542)
 — Z Tow. Kupców Chrześc. We wtorek dnia 29 bm. o godz. 8 wiecz. w sali Tow. przy ul. Żeglarskiej 1 odbędzie się zebranie plenarne Towarzystwa Kupców Chrześcijańskich, na które PT członków uprzejmie zapraszamy. — Zarząd. (8543)
 — Towarzystwo Prawnicze w Toruniu pod kierownictwem pana prezesa Sądu Apelacyjnego Szyszko na posiedzeniu naukowym dnia 28 bm. godz. 18 w sali karnej Sądu Apelacyjnego urządza trzeci odczyt z rzędu p. wiceprezesa Sądu Apelac. Klanka o części ogólnej polskiego kodeksu karnego. Ze względu na wagę naukową odczytu uprasza się o liczne przybycie członków. (8542)
 — Sekcja Towarzyska Rodziny Wojskowej wraz z Sekcją Towarzystwa Przystosowania Wojskowego Kobiet urzędują dorocznym zycząjem w dniu 6 grudnia w Kasynie Garnizonowym przy ul. Żeglarskiej 8 „Mikolajki” dla dzieci. (8480)

Okazyjnie!

Czysto Iniane płótno ręczne sprzedam tanio. Toruń, ul. Ks. Kujota 6, m. 7. Naprzeciw Konsulatu niemieckiego. 843.

W 25-tą rocznicę śmierci Wyspiańskiego Uroczystości w Toruniu

We wtorek, dnia 29 bm. odbędzie się w Toruniu staraniem Teatru Polskiego uroczysty obchód ku czci Stanisława Wyspiańskiego, urządzony z powodu 25-tej rocznicy zgonu największego geniusza poezji i malarstwa naszego w bieżącym stuleciu.

Na uroczystość tę złoży się: nabożeństwo żałobne za duszę Poety, które odprawi o godz. 9 rano w kościele katedralnym św. Jana ks. Prałat Wysięński. Okolicznościowe kazanie wygłosi ks. Dziekan W. Prałat Kaniakiewicz. Szereg utworów religijnych wykona orkiestra 63 p. p.

Wieczorem o godz. 20 uroczyste przedstawienie dwu arcydzieł Wyspiańskiego: „Warszawianki” i „Sędziów” w inscenizacji i reżyserji Józefa Cornobisa w nowej stylowej wystawie, w ramach scenicznych przygotowanych przez art. malarza E. Karnieja, z udziałem całego zespołu artystycznego sceny toruńskiej. Przedstawienie poprzedzi przemówienie p. inż. Kazim. Ulatowskiego.

Kierownictw teatr zwraca się do mieszkańców naszego miasta z gorącym apelem, ażeby przez jak najliczniejszy udział w powyższych uroczystościach przyczyniło się do oświetlenia obchodu i złożyło w ten sposób hołd należynej pamięci największego artysty i nieustraszonego szermierza wolności ducha narodowego i niepodległości Ojczyzny.

Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu okręgu pomorskiego. Prezesem wybrany został ks. prałat Sienkiewicz. W skład Zarządu weszli ponadto jako wiceprezes pp. pułk. Ichnatowiczowa, pułk. Wincz, szef sanitarny O. K. VIII oraz pp. Kamiński jako skarbnik, dr. Pietraszewski jako szef sanitarny PCK okręgu pomorskiego oraz pp. mec. dr. Dziedzic, pułk. Butrynowicz i dr. Namysłowski jako członkowie oraz pp. drowa Steinbornowa, dyr. Dutkowska, pułk. dr. Błażejewski i wiceprezes Sądu Apelacyjnego Klank jako zastępcy.

Nowe władze Okręgu Pomorskiego Polskiego Czerwonego Krzyża

W ubiegłą niedzielę odbyło się w sali posiedzeń Rady Miejskiej walne zebranie Komitetu Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża. Zebranie zagał i przewodniczy, obradom prezes Zarządu p. starosta krajowy Łącki.

Na wstępie delegat Zarządu głównego p. dyrektor Rutkowski wygłosił dłuższe przemówienie, w którym omówił reorganizację PCK.

W dalszym ciągu obrad dokonano wyboru sekretarza komitetu w miejscu ustępującego ks. prałata Sienkiewicza. Wybrano p. dr. Jachimowską, która z urzędu pełni będzie funkcje sekretarki Zarządu Okręgowego.

Sprawozdanie z działalności Zarządu Okręgowego za okres od pierwszego stycznia do chwili obecnej przedłożyła wiceprezeska p. pułk. Ichnatowiczowa, sprawozdanie finansowe złożył p. dr. Namysłowski.

Po przyjęciu sprawozdań do wiadomości omawiano szereg spraw natury wewnętrznej, między innymi zatwierdzono nową placówkę:

oddział Grudziądz miasto.

Po dokonanych wyborze nowych władz omawiano sprawę zorganizowania na wybrzeżu ośrodków ratowniczych dla topielców. — Uchwalono przyszyły tydzień PCK urządzić pod hasłem konieczności zorganizowania ośrodków ratowniczych na wybrzeżu.

Omówieniem szeregu spraw organizacyjnych zebranie zakończono.

O usprawnienie komunikacji tramwajowej

Przystanki tramwajowe — Karty miesięczne

Przeważająca część wydatków na konserwację linii i wozów tramwajowych powodują częste zatrzymywanie i uruchamianie wozów tramwajowych na przystankach, przy których zresztą zatrzymywanie się z braku wsiadających lub wysiadających jest zbyteczne.

W związku z tem Zarząd Tramwajów Miejskich zamierza wprowadzić następującą innowację: Wszystkie przystanki stają się warunkowymi.

P. T. Publiczność uprasza się, aby chęć wysiąść na przystanku dała znać konduktorowi lub też powstała z miejsca przy zbliżaniu się do przystanku na którym pragnie wysiąść.

Wsiadająca Publiczność grupuje się przy tablicy przystankowej i daje znak motorniczemu, przez podniesienie ręki, że życzy sobie wsiąść.

Przez wprowadzenie powyższego Zarząd Tramwajów Miejskich będzie w stanie zmniejszyć wydatki na konserwację linii i wozów tramwajowych i żywi nadzieję, że zarządzenie znajdzie zrozumienie w szerokiej kołach mieszkańców miasta Torunia.

Zarząd Tramwajów Miejskich ze swej strony pragnąc zapewnić stałym pasażerom tańszą lokomocję wprowadza z dniem 1 grudnia 32 r. tytułem próby karty miesięczne, uprawniające do dwurazowej jazdy dziennie tramwajem w Toruniu. Karty takie ważne od dnia wykupu na przeciąg miesiąca kosztować będą 9,— zł., a zatem jeden przejazd kosztować będzie tylko 14½ grosza. Dla młodzieży szkolnej karty takie będą kosztować 5,—, czyli jedna jazda zaledwie 8 groszy.

Przejazdy nie wykorzystane we właściwym

Z dziejów toruńskiego cechu rzeźniczego

Udział w walkach z Krzyżakami — Duch polski w cechu

Do najstarszych i najbogatszych cechów toruńskich należy cech rzeźniczy, który w r. 1931 obchodził 600-lecie swego istnienia. O stosunkach narodowościowych cechu nie wiele mówią dokumenty cechowe, które zachowały się w archiwum miasta Torunia. Jeżeli jednak chodzi o stanowisko jakie zajmował

NIEPOTRZEBNA

cech w przeciągu wieków wobec miasta i państwa polskiego, stwierdzić należy, że bracia cechowi stali zawsze w pierwszym szeregu obrońców miasta, spiesząc na pomoc miastu i państwu w każdej potrzebie.

W walkach z Krzyżakami brali wybitny udział w czasie zaś pokoju podczas uroczystości miejskich oraz przyjęć królów polskich przez miasto wysuwali się na pierwszy plan przy składaniu hołdu reprezentantom państwa polskiego.

Kroniki miejskie zaszczytnie podnoszą m. in. udział cechów w przyjęciu króla Jana III. podczas którego bracia rzeźnicy dla uświet-

nienia uroczystości urządzili na rynku gonitwy przy sztucznych ogniach.

Po upadku państwa polskiego cech uległ z czasem całkowitemu zgermanizowaniu, choć w jego szeregach zawsze znajdowali się Polacy przy liczebnej przewadze Niemców.

Duch polski w cechu zaczął się na nowo przejawiać dopiero po nieszczęśliwym dla Niemców wyniku wojny światowej. Istnieje uchwała cechu z 25 lipca 1919 r., zredagowana jeszcze coprawda w języku niemieckim, która jednak świadczy o coraz więcej budzącym się duchu narodowym polskiej braci rzeźniczej w cechu. W uchwale tej zapewne poraz pierwszy od zajęcia Torunia przez Prusaków postanowiono gremjalnie wziąć udział w pol-

4. PRZYKAZANIE

skiem święcie narodowym konno i ze sztandarem, ze wstęgą zakrywającą napisy niemieckie na nim. Były to jeszcze czasy rządów pruskich, kiedy Toruń wraz z całym Pomorzem czekał na wybawienie z niewoli, które donierzo dnia 18 stycznia 1920 r. miało nastąpić.

Gdy wreszcie nadszedł pamiętny dzień wyzwolenia, obywatelstwo toruńskie zgotowało wkraczającym do miasta wojskom polskim niebywałą wprost owację. Także toruński

KINO LUX Przebojowa premiera! Niesamowita, kryminalna sensacja świata wg mroźnej krew w żyłach powieści „Dr. Mirakle” Alana E. Poego p. t.
MORDERSTWO przy Rue Morgue
 W rolach głównych: niesamowity i tajemniczy BELA LUGOSI (Dracula) i potworna malpa goryl. Film, który zaćmiwa wszystko dotychczas widziane.

Matka

Przed premierą w „Marsie” wspaniałego filmu „Foxy” — „Niepotrzebna”

Matka. Wielkie słowo. Potężne uczucie. We wszystkich prawie prawodawstwach świata we wszystkich religiach istnieje kult matki i w szkołach wpaja się dzieciom poszanowanie i miłość dla rodziców.

Wielkie i święte jest uczucie macierzyńskie. Miłość matki dla swego dziecka nie zna granic ani przeszkód. Na wielkość uczucia nie wpływa piękność czy brzydota dziecka, dobry lub zły charakter. I dlatego uczucie to bezinteresowne i ofiarne — jest święte. W latach najmłodszych matka jest wszystkim Alfą i omegą. Wzorem wszystkich cnot i dażeń. Ale w miarę jak dziecko dorasta, dojrzewa, zajmują w jego sercu i umyśle inne uczucia, mniej święte.

Bywają dzieci dobre i bardzo złe. Tak złe, że pasorezytują na miłości matczynej i ciągną z niej korzyści i zyski. Ileż smutnych przykładów niewdzięczności dzieci i okrutnego postępowania dzieci z matką przewija się przez ponure sale sądowe. Na tem tle osnuto niezliczone ilości powieści, romansów, sztuk teatralnych i filmów. Przeszukiwano, opisano i wykorzystano każdą możliwość. A jednak nie wszystko. Wytwórnia „Foxy” wykreśliła ostatnio rewelacyjny, potężny, prawdziwie artystyczny film p. t. „Niepotrzebna”, w którym temat ten został bajeście ujęty.

„Niepotrzebna”, to obraz, który pozostanie niezapomniany w duszy każdego widza, bez względu na płeć i charakter. Powrotna fala przeżyć z lat dziecięcych, przykuwa, rozmarza i wzrusza.

„Niepotrzebna” nie oszałamia, nie męczy, nie denerwuje — ten film przeżywa się, jak własne dzieje.

Na białym czworoboku
KINO ŚWIATOWID:
 „Książę Bouboule”.

Znany i popularny piosenkarz paryski wydzwija nieprawdopodobne wyczyny, udając bardzo nieudolnie „prawdziwego księcia”. Publiczność bawi się... niewybrednie i głośno

„Palace” Dziś i codziennie!
 Superfilm i pełen rozkosznych niespodzianek i zabawy!
„Królowa huzarów”
 W rolach głównych: **Mady Christians, Jean Angelo i Roger Trevilla**

dnia nie będą honorowane pod inną datą. Karty mogą być nabyte u konduktorów podczas jazdy.

cech rzeźniczy zmanifestował swe uczucia polskie, biorąc żywy i ofiarny udział w uroczystościach przyjęcia Wojsk Polskich w Toruniu.

Gdy po ochłonięciu z pierwszego zachwytu nad zmienionym porządkiem rzeczy w mieście zaczęto myśleć o pracy nad utrwalaniem młodej państwowości polskiej na Pomorzu, także toruńscy rzeźnicy postanowili nadać swej organizacji cechowej charakter czysto polski. Starszy cech Jasiński zwołał zebranie na dzień 17 kwietnia 1920 r. Sekretarz cechu widocznie Niemiec wypisał „porządek obrad” w księdze protokolarnej jeszcze w języku niemieckim. Jaki był przebieg tego zebrania o tem informuje nas protokół z tegoż dnia spisany już inną ręką w języku polskim. Brzmi on jak następuje: „Toruń, dnia 17 kwietnia 1920 r. Kwartał wielkanocny.”

„Poraz pierwszy po 150-letnim zaborze

KINO „MARS”

pruskim rozpoczął nasz zany cechmistrz p. Ignacy Jasiński w obecności 60 członków w polskim języku kwartał wielkanocny i na cześć naszej ukochanej Ojczyzny po trzykroć wznosił „Niech żyje Polska!” co naszych polskich członków bardzo uradowało i wszyscy radośnie krzykali „Nie żyje Polska!”

Czy wkrótce nastąpi poprawa?

KTO nie zadał sobie ostatnio wielokrotnie tego palącego pytania? Według słów profesora Randolpha Roxroya astrologa i jasnowidza, — nastąpi w przyszłym roku poprawa sytuacji w handlu i przemyśle oraz porozumienie pomiędzy Niemcami, Anglią i Stanami Zjednoczonymi. Prof. Roxroy zapowiada haussę na giełdzie na maj 1933 oraz śmierć członka angielskiego domu królewskiego na lipiec 1933. We wrześniu 1933 ma nastąpić znacznie lepsza konjunktura w Europie i Ameryce. Taka przepowiednia dodaje otuchy, gdyż rozgłos prof. Roxroya jest tak wielki, że jego orzeczenia zasługują na uwagę. Cieszy on się opinią najstarszego i najbardziej godnego zaufania astrologa w Europie, gdzie rozwija już przeszło 20 lat rozległą działalność.

Prof. Roxroy udziela bezpłatnych próbnych przepowiedni wszystkim tym, którzy zwracają się do niego i podają imię, nazwisko, adres, — miejsce i datę urodzenia. Adres jego jest następujący: 42, Emma Straat, Den Haag, Holland, Dept. 4542. Każdy czytelnik ma możliwość skorzystania z tej okazji.

Lipno

— **Udział w Zjeździe Peowiaków.** W odbywającym się ostatnio w Warszawie zjeździe peowiaków z ramienia Koła lipnowskiego wziął p. Roman Guminski, przewodniczący Koła.

— **Uchwalenie budżetów w gminach.** W gminach pow. lipnowskiego prowadzone są obecnie prace nad uchwaleniem preliminarzy budżetowych na rok 1933-34. W posiedzeniach rad gminnych osobiście bierze udział p. starosta Kawczyński w rękach którego skoncentrowana jest całkowicie polityka oszczędnościowa samo rządów tutejszych w myśl wydanych ostatnio zarządzeń.

— **Odnaczenie naczelnika Kowalskiego z Nieszawy.** P. Stefan Kowalski, naczelnik straży pożarnej w Nieszawie odznaczony został srebrnym Krzyżem Zasługi za pracę w pożarnictwie. Społeczeństwo nieszawskie odznaczenie długoletniego działacza pożarniczego powitało z prawdziwą radością, bowiem p. Kowalski od całego szeregu lat kierując drużyną strażacką nieszawską zdołał postawić drużynę tę na bardzo wysokim poziomie, czego dowodem jest kilkakrotne osiągnięcie pierwszych miejsc przez straż na zawodach. Ostatnio palmę pierwszeństwa straż nieszawska pod dow. p. Kowalskiego zdobyła podczas zawodów ogólnokrajowych w Warszawie w dniach 15 i 16 sierpnia br.

Konarzyń

Dzięki staraniom prezesa Kółka Rolniczego ks. prob. Tychnowskiego odbył się 3 dniowy kurs ogrodniczy. W kursie brali udział, gospodarze i wszyscy ciekawi pracy ogrodniczej z całej parafii. Prelegent p. Bągiński wydelegowany przez PTR w przystępny sposób przedstawił zebranym a) gdzie można zakładać ogródki, b) jak sadzić drzewka c) w jaki sposób zmusić drzewa do rozenia, d) szkodniki drzew owocowych i wiele innych ciekawych tematów dotyczących ogrodnictwa. O wielkim zainteresowaniu się świadczy fakt, że powinno niepoгоды i znacznych odległości (12 km.) udział był liczny.

— **Odnaczenie.** Prezes placówki Związku Powst. i Wojak. p. Sitkiewicz został odznaczony medalem, za pracę w Zw. Powst. i Wojak przez Zarząd Wojewódzki

— **Pogadanki higieniczne.** Z inicjatywy kierownika Ośrodka dr Staszkiwicz w miejscowym Ośrodku zdrowia gromadzi się młodzież żeńska 2 razy tygodniowo na pogadanki higieniczne. Dziewczeta wywiązują się z 100 procentowej obecności, dając wielkim zaufaniem swoją referentkę p. Krejową.

Ożywione transakcje zagraniczne

Nasz obrót w handlu kompensacyjnym

Wprowadzone przez szereg krajów restrykcje walutowe utrudniły, a w wielu wypadkach nawet unieważniły pracę naszym eksporterom. W związku z tem wynika potrzeba podjęcia obrotu kompensacyjnego z temi krajami, a więc zawieranie jednocześnie transakcyj eksportowych i importowych.

Powstałe w tem celu specjalnie towarzystwo handlu kompensacyjnego rozwinęło ożywioną działalność w kierunku rozwoju obrotów tego rodzaju. W pierwszej fazie swej działalności towarzystwo przeprowadziło szczegółowe badania rynków zagranicznych i zorganizowało szereg konferencji z importerami i eksporterami dla wyjaśnienia możliwości w tym kierunku.

Dalszym etapem działalności towarzystwa były konkretne transakcje kompensacyjne, których rozwój największy zaznaczył się w obrocie z Jugoslawją. W ciągu miesiąca bieżącego zawarto z Jugoslawją transakcyj na sumę 502

tys. zł. W tym samym czasie zawarto podobne transakcje z Grecją na sumę 52 tys. złotych, z Bułgarią na sumę 120 tys. zł, w eksporcie i 90.000 w imporcie, z Węgrami na sumę przeszło 50.000 zł i z innymi krajami na sumę ogółem 42.000 złotych.

Ogólna wysokość zawartych w tym czasie obrotów kompensacyjnych wyniosła 750.000 złotych w eksporcie i tyleż w imporcie.

Należy zaznaczyć, że w wyniku uruchomienia transakcyj kompensacyjnych, szereg naszych eksporterów podjął znowu wywóz towarów zagranicę. Tak więc wznowili działalność eksporterzy towarów bielskich, którzy w czasie najbliższym mają dokonać wysyłek do Jugoslawji na sumę zgórną 100 tysięcy złotych.

Wśród towarów, które eksportujemy obecnie na zasadzie obrotu kompensacyjnego główną rolę grają parafina, dykty, drzewo tarte, wyroby ceramiczne, len trzepany, przedza konopna i jutowa oraz jedwab sztuczny.

Z Banku Gospodarstwa Krajowego

Pod przewodnictwem prezesa dra Romana Góreckiego odbyło się posiedzenie rady nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, na którym rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie dyrekcji z działalności Banku w październiku oraz zatwierdziła bilans na 31 października rb.

Jak dowiadujemy się w dniu 26 bm, wziął udział prezes Górecki w posiedzeniu rady British and Polish Trade Banku w Gdańsku.

Żyto polskie na rynku duńskim

Na rynku duńskim ostatnio daje się zauważyć żywy popyt na obroty zbożowych. Największym popytem cieszy się żyto, zwłaszcza polskie, którem dokonano w ciągu ostatnich dni kilku poważnych transakcyj po cenie 3,60 H. fl. za 100 kg. z dostawą na listopad, grudzień i styczeń. Oferty niemieckie na żyto są nieco wyższe, dlatego też do transakcyj żytem nie dochodzi. Cena jęczmienia na rynku duńskim podniosła się i wynosi obecnie 4,10 H. fl. Dostawy rosyjskie są minimalne przyczem za żyto to żądano 3,80 H. fl. z dostawą na listopad i grudzień.

Tczew

— **W kraju św. Franciszka z Assyżu.** — Wykład pod powyższym tytułem wygłosi w Tczewie w Auli Gimnazjum Męskiego dnia 4 grudnia prof. Uniw. Pozn. Dr. Tadeusz Silnicki Prelegent poprowadzi słuchaczy przez niezwykłe malownicze okolice Umbrii, jednej z najpiękniejszych włoskich prowincyj. Assyż, Perugia, Spoleto — to miasta, które zachowały wygląd średniowieczny i które są pełne historycznych wspomnień i dzieł sztuki. Niezawsze zaglądają tu turyści, przeto tem więcej zaciekawienia wzbudzą te strony.

Wstęp na wykład dla dorosłych 50 groszy, dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 20 groszy. Wykład odbędzie się o godz. 17.

Programy radiowe

Wtorek, 29 listopada:

Warszawa: 11,50 Komunikat meteorologiczny Głównej Wojskowej Stacji Meteorologicznej dla komunikacji lotniczej; 11,58 Sygnał czasu z Warszawskiego Obserwatorium Astr. — Hejnał z Krakowa; 12,10 Muzyka z płyt gramofonowych; 13,20 Urzędowy komunikat P. I. M.; 15,15 Komunikat gospodarczy; 15,25 Chwilka lotnicza i przeciwigazowa; 15,30 Komunikat Państw. Urzędu Wychowania Fizycznego i Pastw. Zw. Sport.; 15,35 „Wśród książek” — omówi prof. H. Mościcki; 15,50 Muzyka lekka z płyt gramofonowych, ork. Ed. Lorand; 16,25 Odczyt dla nauczycieli (z cyklu odczytów zorganizowanych przez Min. W. R. i O. P.) pt. „Zarys ustroju szkolnictwa”, wygłosi p. wt. minister K. Pieracki; 16,40 „Lelwel”, wygłosi p. K. Koźmiński; 17,00—17,55 Popołudniowy koncert symfoniczny w wykonaniu Orkiestry Filharmonji Warszawskiej pod dyr. G. Fitelberga; 18,00 Muzyka lekka — Ork. W. Wilkosa; w przerwie: wiadomości bieżące; 19,00 Rozmaitości; 19,20 „Bieżące wiadomości rolnicze”, wygłosi p. J. Platek; 19,30 Feljton literacki: „Nowa literatura w nowej Polsce”, dyskusja literacka I-a. Zagajenie wygłosi dr. L. Pomirowski; 20,00—20,45 Muzyka polska. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. J. Ozimńskiego, St. Argasińska (sopran) i L. Urstein (akomp.); 20,45 Wiadomości sportowe i dodatek do dziennika prasowego; 20,55 Muzyka francuska w wykonaniu orkiestry P. R. i St. Argasińskiej; 22,00 Pogadanka muzyczna z Krakowa; 22,15 Muzyka lekka w wykonaniu Oktetu Squire'a (płyty); 22,55 Urzędowy komunikat PIM., oraz komunikat policyjny; 23,00—24,00 Muzyka taneczna — Orkiestra M. Ronczki.

Chcąc umożliwić wszystkim firmom

reklamę gwiazdkową

obniżamy na okres przedświąteczny

t. j. w dniach od 15-go do 24-go grudnia b. r. ceny ogłoszeń na str. 7 lamowej o

25% we wszystkich naszych pismach.

Dostawy i roboty publiczne w projekcie nowej ustawy

We wrześniu 1931 r. wniesiony został do sejmu projekt ustawy, regulującej warunki dostaw i robót, wykonywanych na rachunek rządu lub samorządów. Projekt ten jednak dotychczas nie został przez ciała ustawodawcze uchwalony. Na ostatnim posiedzeniu Rada Ministrów postanowiła wycofać ten projekt z sejm, uchwalając jednocześnie nowy projekt ustawy o dostawach i robotach na rzecz skarbu państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego.

Nowy projekt różni się od poprzedniego tem, że rozszerza zakres upoważnień dla Rady Ministrów do wydawania rozporządzeń o dostawach i robotach również dla samorządu terytorjalnego, instytucyj prawa publicznego, zakładów i przedsiębiorstw państwowych oraz zakładów i funduszy przez państwo zarządzanych, z wyjątkiem jednak monopolów pań-

stwowych i państwowych przedsiębiorstw skomercjalizowanych. Warunki dostaw i robót, wykonywanych dla tych przedsiębiorstw oraz monopolów państwowych, regulowane będą mogły być przez specjalne przepisy, — wydawane również przez Radę Ministrów.

Ponadto nowy projekt zawiera szereg nowych, ważnych postanowień. Między innymi postanawia on, że dostawy i roboty powinny być z reguły wykonywane przez przedsiębiorstwo krajowe, względnie przez przedsiębiorstwa zagraniczne, posiadające wydzielony kapitał i dopuszczone do działalności w kraju. — Ważne też jest postanowienie projektowanej ustawy, że dostawy i roboty powinny być wykonywane przy użyciu sił krajowych i surowców pochodzenia krajowego.

Projekt nowej ustawy zgłoszony będzie w najbliższym czasie do sejmu.

Z Okręgowych Zjazdów urzędników gospodarczych

w Weiherowie, Tczewie i Chojnicach

Staraniem Komisji urzędników gospodarczych przy Pom. Tow. Rolniczym odbyły się pierwsze okręgowe zjazdy urzędników gospodarczych z okolicznych powiatów Wejherowa, Tczewa i Chojnic w dniach 20—22 bm. Zebrania te wykazały konieczność takich zjazdów i były przyjęte z całym uznaniem, oraz wielkim zainteresowaniem się obecnymi. Należy zaznaczyć obecność na zebraniach większych administratorów, którzy podjęli się wpłynąć na swych młodszych kolegów, by przystąpili do swego fachowego zrzeszenia, wykazując ważność istnienia tak pożytecznej własnej organizacji. Nadesłane były również na zebrania przez niektó-

rych prezesów powiatowych PTR serdeczne życzenia, aby zjazdy takie przyczyniły się do poprawy stosunków tak ciężkich dla rolnictwa.

Jak życzyłowie i z jakim zrozumieniem odniesiono się do powyższej akcji, niech służy wskazówka dla urzędników gospodarczych, to że postanowiono takie zjazdy odbywać każdego miesiąca. W dniu 11 grudnia o. godz. 15 w lokalu hotelu Polonia w Chojnicach, odbędzie się również okręgowy zjazd urzędników gospodarczych z powiatów chojnickiego, tucholskiego i sępoleńskiego, który rokuje liczny zjazd i utrwali zapoczątkowanie tak pożytecznych wspólnych zebrań.

BYDGOSZCZ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W poniedziałek, dnia 28 listopada 1932 r. o godz. 10-tej przed południem sprzedam przy ul. Fordońskiej nr. 60 największej dającemu za natychmiastową zapłatą: bibliotekę, biurko, leżankę z nakryciem, 6 krzeseł wybijanych skórą, dywan 4x4 mtr, stół okrągły, wóz roboczy, 1 koła kłoz gniazda, fortepian, bufet, kredens, stół rozciągany na 6 osób, 6 krzeseł wybijanych skórą, leżankę z nakryciem, radio 4-lampowe „Marcon”.
2599
M. Bertrand, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

We wtorek, dnia 29 listopada 1932 r. o godz. 11,30 przed południem sprzedam przy ul. Fordońskiej 64 st. nr. największej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 kadłub żelazny do łodzi motorowej 10 i pół m długości.
M. Bertrand, komornik sądowy w Bydgoszczy.
2601

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 listopada 1932 o godz. 9 sprzedawać będą największej dającemu za natychmiastową zapłatą przy ul. Wileńskiego 9: 1 bufet, 1 patefon; o godz. 9,30 przy ul. Sienkiewicza 46: szalomerkę i 2 nocne stoliki; o godz. 10 przy ul. Pomorskiej 17: 1 umywalkę z lustrem; o godz. 10,30 przy ul. Kwiatowej 2: 1 biurko, 5 ławek stolarskich, 1 szafę z szufladami, 1 lustro, 1 leżankę; o godz. 11 przy ul. Szczecińskiej 22: 2 ławki stolarskie.
Luzka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

W dniu 29. 11. 32. sprzedam największej dającemu za gotówkę o godz. 10 przy Gdańskiej 5 kasę żelazną, 2 zegary, tombankę; o godz. 10,30 przy Gdańskiej 158 st. nr. w f-ie Butowskiego na rachunek osoby trzeciej: samochód półciężarowy „Chevrolet”; o godz. 11-tej przy Gdańskiej 152 st. nr.: fortepian; o godz. 12 przy Zacisze 3 st. nr.: bibliotekę.
2582
Steżycki, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

We wtorek, dnia 29 listopada 1932 o godz. 10,30 przedpoł. sprzedam przy ul. Jezuickiej 7 na składnicy firmy Ziolkowski jako wierzycielki największej dającemu za natychmiastową zapłatą: 2 krzesał obite gobeliną, 1 taborecik obity gobeliną, 2 nocne stoliki z marmur. płytą, 4 krzesał wiedeńskie, 1 leżankę, 1 lustro z konsolką.
2600
M. Bertrand, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 28 stycznia 1932 o godz. 9 sprzedawać będą przy ul. Śniadeckich 10 w drodze przetargu publicznego największej dającemu za natychmiastową zapłatą: urządzenie salonowe, jadalni i gabinetowe.
Luzka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Zobytony

dowód osobisty, książeczki wojskową na nazwisko Jan Szweczyk unieważniam.
Bydgoszcz, Batorego 6. 8503

Plac

najwyższe ceny dzienne za kuny, lisy i tchórze. L. Loewenstein i Syn, Wejherowo, tel. 242. 8525

Zanim

kupisz nowe, zjedź do „Okazjopolu” obejrzeć używane łózka, stoly, szafy, lustra, rowery, maszyny do szycia, patefony, futra, oficcerski marynarski helm mundur galowy, kilimy, płaszcze, ubrania, obuwie, powózka parokonna, sortownice do kaszy, teodolit uniwersalny, opalograf, motocykl, maszyna do krajania papieru oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.

„OKAZJOPOL”

Grudziądz. Pl. 23 Stycznia 28 (dawna nr. 14 w podwórzu).

Ogłoszenie.

Podaje się do wiadomości, że z dniem 1. 12. 1932 r.:

1) Wszystkie przystanki tramwajowe stają się wankowemi.

W związku z tem P. T. Pasażerów uprasza się, aby chcąc wysiąść na przystanku dali znać konduktorowi, lub też powstałi z miejsca przy zbliżaniu się do przystanku, na którym pragną wysiąść.

Wsiadająca Publiczność grupuje się przy tablicy przystankowej i daje znak motorniczemu przez podniesienie ręki, że życzy sobie wsiąść.

Zarząd Tramwajów Miejskich w Toruniu pragnąc udostępnić stałym obywatelom w Toruniu korzystanie z taniej lokomocji wprowadza z dniem 1. 12. 1932 r. bilety abonamentowe miesięczne, uprawniające do dwurazowej dziennej jazdy.

Ceny biletu abonamentowego miesięcznego na 62 jazdy lub 60 (zależnie od mies.)

dla osób dorosłych wynosi 9,— zł

dla kształcącej się młodzieży 5,— zł

Bilety miesięczne są do nabycia u konduktorów i ważne są na przeciąg miesiąca od dnia wykupu.

Cena dotychczasowych kart abonamentowych na 10 przejazdów wynosić będzie zł 2.

Karty dla uczniów na 20 przejazdów zł 3.

Zarząd Tramwajów Miejskich w Toruniu.

5040 8532

Z dniem dzisiejszym została **szosa Toruń-Fordon-Budgoszcz ołwaria dla ruchu kołowego.** Toruń, dnia 22 listopada 1932 r.

Starosta Powiatowy (—) B. Rogowski.

8539

PRZETARG.

29-go listopada o godz. 11 u sped. Sadeckiego sprzedaje przymusowy przetarg za gotówkę: radio-aparat 4-lampkowy; o godz. 11,30 przy Szerokiej nr. 26-28: większą ilość obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego.

Kozłowski, kom. sąd. w Toruniu z p., Rabińska 21.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 listopada 1932 r. o godz. 12 sprzedawać będą u eksp. Sadeckiego: motocykl i inne przedmioty.

Kozak, komornik sądowy w Toruniu.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 listopada o godz. 11 przedpoł. sprzedawać będą u spedytora Sadeckiego za gotówkę: 1 samochód osobowy Chrysler.

Linde, komornik sądowy w Toruniu.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 29 listopada o godz. 12 licytować będą u spedytora Sadeckiego za gotówkę najczęściej dającemu: 3 biurka, 2 szafy, 2 krzesła i autobus.

Janowski, komornik sądowy, Toruń.

1922

UCHWAŁA. W sprawie podania Felicji Gajewskiej w Turznie pow. Toruń, właścicielki Dóbr Turzyńskich — Turzno tom I k. 1, Brzeźno tom I k. 1, Wielkołaka tom II k. 1A i Wielkołaka tom I k. 4, działającej przez generalnego plenipotentę Stefana Zakowskiego o odroczenie wypłat wyznacza się na dzień 6 grudnia 1932 r. godz. 12 pokój nr. 7 niżej podpisanego sądu termin rozpoznawczy, na który mogą przybyć wierzyciele wzgl. ich prawni zastępcy celem udzielenia sądu wyjaśnień. 8530 Toruń, dnia 23 listopada 1932 r. Sąd Grodzki.

5 N 39/32

KOMUNIKAT.

Komisariat Rządu wzywa niniejszem wszystkich byłych członków bractw górniczych (Knappschaft-Mitglieder) zamieszkałych na terenie miasta Gdyni, aby w terminie do dnia 20 grudnia 1932 r. zechcieli zgłosić się w Komisariacie Rządu przy ul. Świętojańskiej, parter pokój nr. 10 (Urząd Ubezpieczeń) celem rejestracji.

Rejestracja ma na celu uregulowanie, tak zwanych uznaniówek dla utrzymania swych uprawnień pensyjnych, nabytych wobec niemieckich bractw górniczych. Zgłaszający przedłoży winni poświadczenie opłatowych składek do kas gwareckich.

Komisarz Rządu w z.

(—) Inż. W. Szaniawski, wicekomisarz Rządu.

Ogłoszenie.

Podaje się do publicznej wiadomości, że na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7. 10. 1932 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 90 poz. 756), obszar dworski Grudziądz — Forteca w powiecie grudziądzkim, został zniesiony a terytorjum jego włączone do gminy miejskiej Grudziądz. Przejęcie urzędowe już nastąpiło, przeto mieszkańcy dotychczasowego obszaru dworskiego Grudziądz — Forteca winni we wszelkich sprawach urzędowych zwracać się do kompetentnych organów, działających na terenie gminy miasta Grudziądz.

Grudziądz, dnia 25 listopada 1932 r.

(—) J. Włodek, Prezydent Miasta Grudziądz.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

We wtorek, dnia 29 listopada 1932 r. sprzedawać będą w drodze przetargu przymusowego najczęściej dającemu za natychmiastową gotówkę w Grudziądzu przy ul. Groblowej 33 o godz. 9: 1 stół skladowy i 2 regały skladowe; w Grudziądzu przy ul. Groblowej 22 o godz. 12: 1 fortepian - skrzydło; w Grudziądzu przy ul. Toruńskiej 26 o godz. 14: 1 kanapę, 1 stół i 1 szafę restauracyjną; we środe, dnia 30. 11. 32. r. w Grudziądzu przy ul. Toruńskiej 8 o godz. 10: 100 par trzewików; w Grudziądzu przy ul. Groblowej 22 o godz. 13: 1 fortepian - skrzydło; w Grudziądzu przy ul. Toruńskiej 17 o godz. 12: 1 regal skladowy, 1 stół skladowy, 1 stolik skladowy, 1 szafę i 1 półkę do kwiatów. Zielniewicz, komornik sądowy w Grudziądzu.

W dniu dzisiejszym otworzyłem w Toruniu, ul. Łazienna nr. 28 skład towarów trykotowych które polecam Sz. Publiczności po cenach ściśle hurtowych **Towar pierwszorzędnej jakości. Firma chrześcijańska.** **Waldemar Jeske** Toruń Łazienna 28.

W tut. rejestrze handlowym oddział B wpisano dziś pod nr. 65 Włoską Spółkę Akcyjną „Powszechna Assekuracja w Trieście, Assicurazioni Generali Trieste” Przedstawicielstwo w Warszawie, oddział w Tczewie. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest: Ubezpieczenie na życie, od ognia, od kradzieży, od gradobicia, od wypadków i odpowiedzialności prawnej, tudzież ubezpieczenia przewozowe. Kapitał zakładowy przeznaczony na wyłączną działalność w Państwie Polskiem wynosi 1.000.000 zł. Stanisław ksiądz Lubomirski z Warszawy mianowany został Głównym Przedstawicielem Towarzystwa na Polskę z prawem działania w granicach generalnej plenipotencji udzielonej mu przez Radę Dyrekcyjną Towarzystwa w dniu 11 kwietnia 1929 r. Hermannowi Senienemanni w Tczewie, jako dyrektorowi zam. ul. 30-go Stycznia udzielono prokury z prawem podpisywania Statut ustalony dnia 14 marca 1922 r. zatwierdzony został przez Komisariat Generalne Ciwile per la Veneria Giulia dnia 23 marca 1922 r. na podstawie dekretu królewskiego z dnia 22 lipca 1920 r. Nr. 1233. Postanowienie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu w przedmiocie zezwolenia na działalność w Państwie Polskiem opublikowane zostało w Nr. 194 Monitora Polskiego z dnia 26 sierpnia 1926 r. Zmiany w Statucie Towarzystwa Akcyjnego Assicurazioni Generali z siedzibą w Trieście, dokonane zostały na podstawie Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy w dniu 27 października 1923 r. Tczew, dnia 9 listopada 1932 r. Sąd Grodzki.

Zawadamiam P. T. Publiczność, że z dniem 29 listopada br. **otwieram w Bydgoszczy przy ul. Niedźwiedzia 4** magazyn bławatów pod firmą **„BŁAWAT“** Prowadzić będą wyroby pierwszorzędnych fabryk krajowych, a ceny przystosują do obecnych ciężkich czasów i proszę uprzejmie o zwiędzenie mego magazynu i cen. Z głębokim szacunkiem **„Bławat“** **wł. M. Ziółkowski.**

PRZETARG

na budowę budynku dla Upt. Chylonja koło Gdyni za sumę ryczałtowa bez robót instalacyjnych ogłasza Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Bydgoszczy, w Monitorze Polskim nr. 272 z dnia 26. 11. 32. i w Dzienniku Wojewódzkim Pomorskim. 8528 2642

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE PAŃSTWOWE LEŚNICTWO JAMY

posta Gardęja, powiat grudziądzki.

W dniu 12 grudnia 1932 r. o godz. 11 przedpoł. odbędzie się w lokalu Hotel „Dwór Chelmiński” w Chełmie publiczna licytacja na następujące zręby w klinowe do cięć wiosennych w rewirze Ostrów Panieński pow. Chełmno:

- Los 1. zręb V — 3,00 ha 4 let. wikliny;
- Los 2. zręb VI — 5,57 ha 4 let. wikliny;
- Los 3. zręb XI. — 2,77 ha 3 let. wikliny;
- Los 4. zręb XII — 5,18 ha 3 let. wikliny.

Zatwierdzenie licytacji zastrzega się Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

Wycinanie wikliny winno być ukończone w terminie do 1. 3. 1933 r. a wywóz do dnia 1. 6. 33. r.

Należność winna być zapłaconą do kasy Nadleśnictwa w Jamach najpóźniej do dni 14 tu od daty zawiadomienia nabywcy przez Nadleśnictwo o zatwierdzeniu nadaży. 20 proc. zaoferowanej sumy należy wpłacić niezwłocznie po przyjęciu nadaży w dniu licytacji jako gwarancję dotrzymania warunków kupna, która zostanie zwrócona dopiero po należytem uprzątnięciu zrębu.

Za jakość i wielkość wydzierżawionego obszaru Nadleśnictwo nie odpowiada.

Szczegółowe warunki ogłosi się na miejscu przed rozpoczęciem przetargu. **Nadleśniczy.** 8531 5039

Ogłoszenie.

Zarząd Spółki Akcyjnej „Przechowo” Młyn i Tartaki w Przechowie pow. Świecie n. W. zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dnia 21 grudnia 1931 przystępuje niniejszem do przestemplowania dotychczasowych akcji wyżej wymienionej Spółki, których wartość nominalna dotychczas wynosiła 15,— zł na akcje, których wartość nominalna wynosić będzie 100,— zł w myśl Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. 39 poz. 383.

Dotychczasowe akcje, których wartość nominalna wynosiła zł 15,— będą przestemplowane, tak, że w miejsce 20 dotychczasowych akcji, których wartość nominalna wynosiła zł 15,— każda wydawana będą 3 nowe akcje, których wartość nominalna wynosić będzie zł 100,— każda. W tym celu wzywa się niniejszem wszystkich akcjonariuszów do złożenia dotychczasowych akcji do przestemplowania wyżej określonego i to w lokalu Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu świeckiego Świecie n. W. w siedzibie do dnia 15 marca 1933 r., przyczem zaznacza się, że akcje niezgłoszone do przestemplowania w określonym powyżej czasokresie, tracą swą wartość.

Akcjonariuszom, którzy do przestemplowania przedłoży taką ilość akcji dotychczasowych opiewających na 15,— zł, że w ich miejsce nie będzie można wydać nowych pełnych akcji opiewających na zł 100,— z powodu niepodzielności liczby, będą wydawane odcinki opiewające na ułamek nowych akcji.

Odcinki takie nie uprawniają posiadacza do brania udziału w Walnych Zgromadzeniach wzgl. do korzystania z jakichkolwiek praw przysługujących posiadaczom całych akcji, dają natomiast prawo do udziału w zyskach Spółki, do nowych emisji, a w razie likwidacji do udziału w majątku Spółki.

Posiadacz odcinków w nominalnej wartości 100,— zł może takowe przestemplować na jedną akcję opiewającą na 100,— zł. 852

Zarząd Spółki Akcyjnej „Przechowo” Młyn i Tartaki w Przechowie pow. Świecie n. W.

Z prawami szkół państwowych 8056 **8-klasowe gimnazjum żeńskie** **G. Winogrodzkiego w Wejherowie** orz. i maże zapisy do wszystkich klas, poczynając od klasy 2-jej. Przy gimnazjum wstępne klasy koedukacyjne, przygotowujące do gimnazjum nowego typu.

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W POZNANU.

ogłasza niniejszem **przetarg ofertowy**

na wykonanie robót:

- 1) zdunkich,
- 2) szlarskich,
- 3) malarskich,
- 4) instalacji światła elektrycznego,
- 5) instalacji kanalizacyjno - wodociągowej oraz gazowej i
- 6) robót terenowych

przy budowie sześciu domów mieszkalnych w Toruniu, ul. Mickiewicza, Matejki i Krasińskiego.

Podkłady ofertowe otrzymać można w Oddziale Budowlanym Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12, IV p. pokój 107 w godzinach urzędowych za przedłożeniem dowodu wpłaty w P. K. O. Poznań nr. 200.390 lub na rachunek bieżący Z. U. P. U. w Poznaniu w Państwowym Banku Rolnym, Oddział w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12, w wysokości:

ad 1) — zł 3,—, ad 2) — zł 3,—, ad 3) — zł 6,—, ad 4) — zł 8,—, ad 5) — zł 8,—, ad 6) — zł 5,—.

Wszelkich wyjaśnień udzieli Oddział Budowlany Z. U. P. U. w Poznaniu.

Wadium w wysokości:

ad 1) — zł 4.000,—, ad 2) — zł 700,—, ad 3) — zł 2.000,—, ad 4) — zł 1.300,—, ad 5) — zł 6.000,—, ad 6) — zł 2.500,—

należy w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12 III p. pokój 88 w godzinach od 10—12, — w gotówce lub w innej formie, wskazanej w warunkach słego kosztorysu, a kwit dołączyć do oferty, którą należy przesać do dnia 6 grudnia 1932 r. godz. 11 Zakładowi Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12 II p. pokój 49, w dwóch zapieczętowanych kopertach z napisem:

„Oferta na roboty . . . . . przy budowie sześciu domów mieszkalnych w Toruniu, ul. Mickiewicza”.

Otwarcie ofert nastąpi w obecności przybyłych oferentów w wyżej podanym terminie. Za walory (wadja), dołączone do oferty, Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zastrzegamy sobie prawo wyboru oferentów, nieuwzględnienia żadnej ze złożonych ofert, wyłączenia pewnych pozycji kosztorysowych lub unieważnienia przetargu.

Oferty składać można tylko na drukach, dostarczonych przez Zakład.

Zgłoszenie dodatkowego opustu do oferowanej ceny po otwarciu rozprawy przetargowej powoduje wykluczenie oferty.

Poznań, dnia 22 listopada 1932 r.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu:

(—) St. Bieniewski, Komisarz Rządowy Zakładu.

(—) M. Łaziński, w z. Dyrektora Zakładu.

324

Za 12 złotych miesięcznie przysposabiam do egzaminów **lekcyj** francuskiego angielskiego niemieckiego i gry na fortepianie. **Adamska, Sienkiewicz 4 Toruń.** 8031, 8535.

ŻADAJCIE BEZPŁATNY CENNIK SPORTOWY 1932 ZIMOWYCH 1933 **SPORT BŁOCI TORUŃ - POMORZE**

Okazja
Sprzedam korzystnie: Pokój stolowy dąb brzoźowy i jeden pokój mahoniowy, sypialnie malowana białą, oddzielne stoły, krzesła, łóżka meblowe i żelazne, obrazy i ilustr. maszyny krawieckie, radio 3 i 4 lampowe, placzki, detki rowerowe, jazband, kornet nikielowy, garderobe, obuwie i w ele innych przedmiotów **Sklep Okazyjny** ul. Narutowicza 15 w Grudziądzu. 8067

Głośnik
tubowy „Grawor” oraz nowy **piaszcz** morengotanio do sprzedania. Toruń, 29, m. 7. 8538

Wille
8 pokoi, komfortowa z centralnym ogrzewaniem w Toruniu, Bydgoskie Przedmieście **szkół** lub **wydzierżawę** za udzieleniem pożyczki. Procent według umowy, zabezpieczenie hipoteczne. Wład. domość Kince, Bydgoska 31 codziennie od 15—19. 8537

Przy małej wpłacie pierwszorzędna piekarnię z kompletnym urządzeniem jak również interesem, z nowoczesnymi parowymi piecami, w dobrym punkcie, nastychmast do wydzierżawienia z powodu podziału rodzinnego. Zgłoszenia: pośrednik Dominik Kujawa, Gdynia, ul. Starowiejska d. 14ka.

Obraćzki ślubne zegary, zegarki, biużuteria poleca **bardzotanio**

Edmund Lewęglowski Toruń, Mostowa 34

Teatr Polski w Toruniu **Repertuar**

W poniedz., dnia 28 bm. teatr nieczynny.
We wtorek, dnia 29 bm. o godz. 20-jej uroczyste przedstawienie ku uczczeniu 25-lecia rocznicy zgonu Stanisława Wyspiańskiego **Warszawianka**

Peśń z roku 1831 St. Wyspiańskiego. **„Scuziowie“** Tragedja St. Wyspiańskiego. Leg. zniżk. 33%

W środe, dnia 30 bm. o godz. 16-jej przedstawienie dla młodzieży szkolnej **Warszawianka**

Pieśń z roku 1831 St. Wyspiańskiego. **„Scuziowie“** Tragedja St. Wyspiańskiego. Ceny najniższe od 0.30 do 1,30 zł.

W czwartek, dnia 1. XII. o godz. 20-jej przedstawienie dla wojska **„Ujawni”** **Ms. Józefa** Wodewil w 4 aktach ze śpiewami i tańcami J. Mazura. Abonamenty i passepantout nieważne.

Sport i Kultura Fizyczna

Nr. 37.

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

Rok III.

Sedan boksu toruńskiego

Pe-Pe-Ge — WCZS „Gryf” 12:2

(k) Rozegrany wczoraj w Toruniu mecz bokserki pomiędzy drużynowym mistrzem Pomorza Pe-Pe-Ge (Grudziądz) i WCZS Gryfem zakończyły się klęską gospodarzy 2:12, mimo że goście obsadzili prawie wszystkie wagi zawodników iżejszemi o jedną kategorię. W trakcie meczu doszło do gorszących zajęć wywołanych przez szowinistyczną publiczność. Doszło do bombardowania sędziego ringowego krzesłami, butelkami, ogryzkami itd. Choć publiczność miała pewną dozę racji, to jeszcze nie powód ażeby występować w podobnie niekulturalny, a nie owijając w bawełnę wprost chamski sposób. Wystawia to smutne świadectwo wyrobieniu sportowemu publiczności toruńskiej, a jest potwierdzeniem zdziżenia jaki panuje na boiskach całego kraju.

Wyniki techniczne przedstawiają się następująco:

W wadze muszej wicemistrz Pomorza Krzemski (PPG) wygrywa przez techniczny k.o. ze słabym Zielinskim (G) który już pierwszą rundę kończy groy. Mimo miazdzącej przewagi Krzemskiego w drugiej rundzie sędzia nie przerywa walki, czyni to dopiero w ostatniej rundzie.

Spotkanie w wadze koguciej wobec nadwagi Serożyńskiego (G) dwa punkty uzyskuje w. o. Wiecki (PPG). Jednakże w spotkaniu torwarskim ulega na punkty.

W wadze piórkowej mistrz Pomorza w wadze muszej Kozłowski (PPG) który obecnie przeszedł o dwie kategorie wyżej nokautuje doskonałego Eresza. Grendę (G). Pierwsza run da wyrównana. W drugiej zaczyna się tragedja Grendy. Nadziewa się on na cios przeciwnika, a że jest już osłabiony robieniem wagi bo stręnował on 6 kilo w ciągu tygodnia, traci on inicjatywę i zaczyna słabnąć. W ostatniej rundzie idzie on na deskę do 7, 8. Następuje nieporozumienie co do poddania się Grendy pomiędzy sędzią a sekundantem, z czego korzysta Kozłowski i bije przeciwnika. Następują wyżej opisane incydenty.

W wadze lekkiej Zacharek (G) pokonał na punkty Dudziaka (PPG).

W wadze półśredniej Witkowski (PPG) spokojnie wypunktował Koneczalskiego (G).

Narciarze i turyści korzystają z okazji

Raid zimowy szlakiem Południa Polski zorganizowany przez Oddział Bydgoski, Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego odbędzie się w dniach od 26 grudnia 32 roku do 9 stycznia 1933 roku.

Dla narciarzy urządzone zostaną wycieczki z przewodnikami PTT. Raid odbywać się będzie w wagonach pulmanowskich II klasy. — Miejsca sypialne i siedzące numerowane.

Trasa raidu jest następująca: 5 dniowy pobyt w Zakopanem 4 dni w Jaremczu, dalej Częstochowa, Kraków, Katowice, Wieliczka, Lwów i Warszawa. Cena biletu łącznie z utrzymaniem, kosztem zwiedzenia, przejazdami itd. 200 złotych.

Raid ten należy do największych imprez turystycznych.

Informacji udziela sekretariat PTK Bydgoszcz, ul. Libelta 5, tel. 2256 Orbis ul. Pomorska 1 i wszystkie ekspozytury na prowincji.

Program szczegółowo wysłała się na żądanie. Ilość miejsc jest ograniczona. Zapisy przyjmują się do 1 12. br.

Wstąpił w szeregi LOPP.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-lamowej . . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1,50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze 6/11 na stronie 7-lamowej . . . 15 fen.
. . . . . 40 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . . 10 fen.
Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw
spornych właściwe są Sady w Toruniu. Za terminowy druk przepisane
miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

W wadze średniej wicemistrz Polski Wezner (PPG) pokonał przez techn. k. o. Jaśniewskiego (G). I wreszcie w wadze półciężkiej posiadający niesamowicie silny cios Józkowiak (PPG) zmusił do poddania się Jeziorskiego (G) który ratował się przetrzymywaniem przeciwnika.

Sędziował na ringu oraz na punkty p. Czerniak. Wypaść on bardzo blado. Zupełny brak zdecydowania, mała spostrzegawczość oraz trącenie głowy w poważnych sytuacjach przewidywały publiczność do wrogich wystąpień. — Jego brak zdecydowania mógł zakończyć się fatalnie w wypadku z Grenda, który mógł skończyć się nawet śmiertelnie.

Oddajemy głos przewodniczącemu wydziału sportowego Pom. OZB. p. Lickowi. Uważam Gryf za drużynę dobrą jednak lepiej by było

gdyby dobierała ona przeciwników bardziej zbliżonych do ich poziomu. Co do zajęć ponosi winę częściowo i Gryf, który mając wolną rękę co do wyboru sędziego wybrał p. Czerniaka wiedząc o jego słabości.

Mistrzostwo drużynowe w boksie.

(k) Łódź, 28. 11. (tel. wł.) Półfinałowy mecz bokserki o drużynowe mistrzostwo Polski zakończył się zwycięstwem I. K. P. nad Krakowskim Wawem 12:4. Krakowiaczy wygrali tylko spotkania w wadze koguciej i półciężkiej.

(k) Warszawa, 28. 11. (tel. wł.) Drugi pół finał bokserki o mistrzostwo Polski przyniósł zwycięstwo Warcie poznańskiej nad stołeczną Polonią. Wobec tego w finale spotykają się Warta i I. K. P.

Zawody propagandowe tenisa stołowego w Toruniu

Zawody propagandowe tenisa stołowego w kategorii męczyzn jeszcze nie zostały zakończone.

Kategorie męczyzn podzielono na trzy grupy. W grupie pierwszej składającej się z 9 zawodników, największą ilość punktów uzyskał Osmański 8:0, nie przegrywając ani jednej gry, drugi Maciejewski uzyskał 7:1, pozostali zawodnicy gier nie dokończyli. Ci więc dwaj wchodzi do finału. W grupie drugiej — graczy 8. Herman I, Byszewski i Kilichowski mają po 6 wygranych i po 1 przegranej, 4) Frankowski 4:3, 5) Klos E. 3:4, 6, 7, 8) Arendt, Krugłowski i Florer po jednej wygranej. Do finału wchodzi Byszewski i Kilichowski, wobec wycofania się Hermana I. W grupie trzeciej zawodników 7: 1) Herman II, 2) Ketul stosunek 4:2, 3) Klos Kaz. i Katlewski 3:3, 5) Zuchowski 2:4, 6 i 7) Kubiak i Soschacki 1:5. Do finału wchodzi Herman II i Ketul.

W finale wobec wycofania się Ketula, największą dotychczas ilość punktów uzyskał Osmański, który ma gry ukończone, wygrywając 4 gry i 1 przegrywając. Ukończone gry ma jeszcze Kilichowski, pozostali zawodnicy mają do rozegrania po 1 grze, z wyjątkiem Hermana, który do ukończenia ma jeszcze dwa spotkania.

Przypuszczalny porządek: pierwszy Osmański. O drugie miejsce walka będzie się toczyła między pozostałymi. O ile Herman II wygra z Maciejewskim i Byszewskim wówczas otrzymają drugie miejsce, pomimo jednakowej ilości wygranych z Osmańskim, jednak w gorszym stosunku, o ileby przegrał z Byszewskim, a przegrał z Maciejewskim, to wówczas zadecyduje stosunek punktów, gdyż czterech miałoby jednakową ilość gier Jak się ustosunkuje porządek dowiemy się w najbliższą środę.

Turniej błyskawiczny gier sportowych

o nagrodę przechodnie Zarządu Pom. O. Z. G. S.

Pierwszy w Toruniu „turniej błyskawiczny” gier sportowych, urządzony przez Pomorski Okręgowy Związek Gier Sportowych, wzbudził zrozumiałe zainteresowanie.

W turnieju biorą udział wszystkie drużyny Torunia, należące do Pom. O. Z. G. S.

Turniej będzie rozgrywany w konkurencji kobiet i męczyzn o nagrody wędrowne Zarządu.

Ze względu na zgłoszenie do turnieju kilku nowych drużyn program uległ częściowej zmianie.

Dnia 4 grudnia koszykówka męska gospodarz Gryf. kier. zawodów kpt Brózda.

- 1) GKS III — SMP Mokre II sędzia p. Żolnowski.
- 2) GKS II — Sokół II/II sędzia p. Zielke.
- 3) Drużyna Błękitna — Klub Wioślarski II — sędzia p. Tomaszewski
- 4) GKS I — Gryf II — sędzia prof. Kowalski.
- 5) SMP Mokre I — Klub Wioślarski I — sędzia prof. Gliszczyński.

Dnia 8 grudnia d. c. koszykówki gospodarz SMP Mokre — kier. zaw. p. Boldt.

- 1) SMP P. Marja — Sokół II/I — sędzia kpt Brózda.
- 2) Gryf I — zwyc. gry 1 w d. 4 — sędzia prof. Witkowski.

- 3) Zwycięzca gry 2 — zwycięzca gry 3 w dn. 4 — sędzia por. Gronowski.

- 4) Zwycięzca gry 5 w dn. 4 — zwycięzca gry 1 z dn. 8 — sędzia por. Fryszczyn.

- 5) Zwycięzca gry 4 w dn. 4 — zwycięzca gry 2 z dn. 8 — sędzia p. Boldt.

Dnia 11 grudnia — gospodarz GKS, kier. zawodów p. Żolnowski. Koszykówka męska:

- 1) Zwycięzca gry 3 — zwycięzca gry 4 z dn. 8 — sędzia kpt. Bruśnicki.

Siatkówka męska:

- 2) GKS — Gryf II (Dyon P. Art.) — sędzia prof. Gliszczyński.

- 3) Gryf I — Sokół II — sędzia kpt. Bruśnicki.

Siatkówka żeńska:

- 4) Rodzina Wojskowa — Gryf żeń. — sędzia p. Fryszczynowa.

Siatkówka męska finał:

- 5) Zwycięzca gry 1 — zwycięzca gry 2 — sędzia kpt. Laurentowski.

Hazena:

- 6) Gimnazjum żeńskie — Gryf żeński — sędzia p. Fryszczynowa.

Koszykówka męska finał:

- 7) Zwycięzca gry 5 z d. 8 — zwycięzca gry 1 z dn. 11 — sędzia kpt. Laurentowski.

Początek gier o godz. 16.

Hokej na lodzie rozpoczyna swój sezon

Popularność hokeja na lodzie wzrasta z roku na rok tak znacznie, że obecnie sport ten stał się przodującym wśród sportów zimowych. Wszędzie gdzie warunki do uprawiania go są korzystne, tam sport ten rozwija się żywo. Do popularyzacji tego sportu przyczynia się również znaczna niżka cen na artykuły sportowe co umożliwia nabycie sprzętów hokejowych młodzieży.

W Toruniu brak odpowiedniego boiska wpłynął ujemnie na rozwój hokeja. W obecnym sezonie, dzięki staraniom Okręgowego Związku udośćpniona zostanie dla zwolenników hokeja ślizgawka miejska na terenie Ogródków Jordankowskich przy Kasie Chorych, co pozwoli na prowadzenie kursów i treningów przez fachowego instruktora, pozwoli na oświetlonym rzęście boisku rozgrywania zawodów z drużynami mistrzowskimi Warszawy Poznania i Gdańska. To wszystko przyczyni się niewątpliwie do podniesienia i popularyzowania tego zdrowego sportu na terenie naszego miasta.

Mecze ligowe

Wisła — Polonia 2:0.

(k) Kraków, 28. 11. (tel. wł.) Wisła pokonała Polonię w meczu ligowym 2:0 (1:0) pięcioletni samemu spadkiem Polonii z ligi. — Bramki strzelili Balcer i Artur.

Legja — ŁKS 4:1.

(k) Warszawa, 28. 11. (tel. wł.) Legja wspólnie zafinowała bijąc w mistrzostwie ligi ŁKS 4:1 (1:0) grając bez Nawrota i Martyny. Bramki strzelili Wypijerski (2), Przedziecki i Nowakowski, dla ŁKS. Herbstreich.

22 pp. — Garbarnia 2:1.

(k) Siedlce, 28. 11. (tel. wł.) Mecz ligowy 22 pp. — Garbarnia zakończył się zwycięstwem wojskowych 2:1 (0:1) bramki dla 22 pp. Sroczyński i Kobojeck. Dla Garbarni Reiser.

Ruch — S. V. Bytom 09 3:3.

(k) Katowice, 28. 11. (tel. wł.) Ruch zremisował z mistrzem Połudn. Wsch. Niemiec S V Bytom 09 3:3 (2:1) mimo, że miał przez cały czas przewagę.

Tabela ligowa.

Po ukończeniu wszystkich gier ligowych tabela wygląda ostatecznie w następujący sposób:

1. Cracovia	29 p.	55 : 30
2. Pogoń	28 p.	32 : 24
3. Warta	27 p.	55 : 37
4. ŁKS	26 p.	50 : 30
5. Legja	23 p.	37 : 25
6. Wisła	22 p.	37 : 42
7. Ruch	20 p.	33 : 35
8. Warszawianka	20 p.	27 : 47
9. 22 p. p.	19 p.	36 : 47
10. Garbarnia	18 p.	39 : 43
11. Czarni	16 p.	24 : 39
12. Polonia	16 p.	27 : 51.

Ostatecznie nawet przywrócenie punktów Czarnym nie uratują Polonji.

Zagraniczne projekty naszych piłkarzy

Dokładny kalendarz międzynarodowych spotkań naszej reprezentacji piłkarskiej nie został jeszcze definitywnie ustalony na rok 1933.

W każdym razie projektowane są mecze z Rumunją i Jugosławją we wrześniu, a z Włochami i Lotwą w październiku.

Wreszcie w dniu 4 czerwca odbędzie się rewanżowy mecz Polska — Belgia w Warszawie.

Pogoń nie jedzie do Berlinu

Jak się dowiadujemy, wyjazd ligowej Pogoni do Berlina na zapowiedziane dwa mecze piłkarskie, nie dojdzie do skutku.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Słowackiego 19/21
Rea. odpowiedzialny na Bydgoszczy: Józef Dobroszowski Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny na Gdyni: Wiktor Mielnik Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław: Władysław Kawalewski Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Józef Staniec, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski”, „Dzień Bydgoski”, „Gazeta Morska”, „Dzień Grudziądzki”, „Dzień Kaszubski”, „Dzień Kujawski”
Nakładem i cziönkami Pomorskiej Drukarni Rotniczej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi

w ekspedycji miejscowych agencjach . . . . . 3 — zł
z odnośnikiem do domu w Toruniu . . . . . 3,40 zł
przez pocztę z odnośnikiem . . . . . 3,56 zł
pości opaską . . . . . 4,50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . . . 2,50 zł przez chłopca . . . . . 2,30 zł
z odbieraniem w administracji wprost od 2, zagranicą 4 gd . . . . . 7 — zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
P R E N O M E R A T A „DNIA KUJAWSKIEGO” miesięcznie w administracji 2,70 zł — na pocztach już z odnośnikiem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł